

Gemeente Hellendoorn
T.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 200
7440 AE Nijverdal

GEMEENTE HELLENDOORN	
Behand.:	
19 JUN 2017	
A / B Stuk	Trefw.:
Werkpr.	
Kopie aan:	
Archief D / N. reeks / v	Verb.:

Datum
15 juni 2017
Doorkiesnummer
0548-538 670
Betreft: bestuursverslag
en jaarrekening 2016

Ons kenmerk
U/17/1746HW
E-mail
secretariaat@roostwente.nl

Uw kenmerk
--
Bijlagen
-1-

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Hierbij stuur ik u ter kennisneming het bestuursverslag en de jaarrekening 2016, van de Stichting ROOS toe.

Met vriendelijke groet,
Stichting ROOS

Drs. H.J. Wevers,
Bestuurder

Kleurrijki
Uitdagendi
Verbindendi

Stichting ROOS

Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
A Bestuursverslag.....	5
A1 Samenvatting.....	5
A2 Organisatie	7
2.1 Kerngegevens	7
2.2 Scholen	7
2.3 Organogram	8
2.4 Het bestuur en Raad van Toezicht.....	8
2.5 Managementteam	9
2.6 Schoolmanagement en scholen	9
2.7 Kenniskringen	9
2.8 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad [GMR]	9
2.9 Medezeggenschapsraad [MR].....	9
2.10 Website	9
2.11 Ondersteuning.....	9
2.12 Maatschappelijk verantwoord ondernemen.....	10
Inrichting	10
Scholen (overzicht alle scholen en onderwijsprofiel).....	12
Governance	12
Governance (interne beheer en toezicht).....	12
Risicomanagement en Prestatiemanagement	12
A3 Onderwijs	15
3.1 Strategisch beleidsplan	15
3.2 Leerlingen.....	15
3.3 Promotie van scholen en werving van leerlingen	16
3.4 Profilering van de Stichting	16
3.5 Leerlingenzorg op schoolniveau.....	16
3.6 Zorgplicht- Passend onderwijs – Samenwerkingsverbanden	16
3.7 Onderwijsresultaten.....	17
3.8 Prestatiebox.....	20
3.9 Verbonden partijen.....	20
3.10 Klachtenafhandeling	20
A4 Personeel.....	21
4.1 Ouderschapsverlof.....	22
4.2 Verlof m.b.t duurzame inzetbaarheid budget oudere medewerker	22

4.3	Werving en Selectie.....	23
4.4	Mobiliteit.....	23
4.5	Ziekteverzuim	23
4.6	Scholing.....	23
4.7	Vertrouwenspersoon.....	23
4.8	Beheersing uitkeringen na ontslag	23
A5	Huisvesting	24
5.1	Algemeen	24
5.2	Overheveling buitenonderhoud.....	24
5.3	Nieuwbouw	24
5.4	Gerealiseerd onderhoud.....	24
5.5	Voorziening onderhoud	25
A6	Externe relaties	26
6.1	Algemeen	26
6.2	Onderwijsbureau Twente	26
6.3	Netwerken	26
6.4	Opleidingscentra [Pabo, MBO-opleidingen, Calo]	26
6.5	Onderwijsinspectie	26
6.6	Gemeenten	26
A7	Financiën	27
7.1	Balans en kengetallen.....	27
7.2	Investerings.....	30
7.3	Eigen vermogen	30
7.4	Voorzieningen	30
7.5	Exploitatie en toelichting	31
7.6	Begroting 2017	34
A8	Continuïteitsparagraaf.....	35
8.1	Algemeen	35
8.2	Kengetallen.....	35
8.3	Meerjarenbegroting	36
A9	Treasury en risicomanagement.....	38
9.1	Treasury	38
9.2	Risicomanagement	38
A10	Verslag Raad van Toezicht	41
	Bijlagen	44
A11	Kengetallen en grafieken	52
A12	Instellingsgegevens	54

B	Jaarrekening 2016	
B1	Grondslagen.....	57
B2	Balans per 31 december 2016.....	62
B3	Exploitatierkening over 2016.....	64
B4	Kasstroomoverzicht 2016.....	65
B5	Toelichting op de balans per 31 december 2016.....	66
B6	Niet in de balans opgenomen verplichtingen/niet uit de balans blijvende rechten.....	71
B7	Toelichting op de exploitatierkening over 2016.....	72
B8	(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo.....	76
B9	Gebeurtenissen na balansdatum.....	77
B10	Overzicht verbonden partijen.....	77
B11	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	78
C	Overige gegevens	
C1	Controleverklaring.....	80

A Bestuursverslag

A1 Samenvatting

Missie, visie en organisatie

De Stichting ROOS is in 2006 opgericht. Per februari 2013 functioneert er een Bestuur en een Raad van Toezicht [RvT]. Het Bestuur en de Raad van Toezicht hebben in de statuten, die op 7 februari 2013 zijn vastgesteld, de onderlinge taken en bevoegdheden vastgelegd.

Onder verantwoordelijkheid van het Bestuur functioneert het managementteam. Het managementteam en de bestuurder initiëren het beleid in opdracht van en in samenspraak met het Bestuur. De GMR (gemeenschappelijke medezeggenschap raad) heeft een adviserende rol en wordt vroegtijdig betrokken bij de beleidsvoornemens.

De schooldirecties geven uitvoering aan het beleid in samenwerking en samenspraak met de medezeggenschapsraden van de 12 scholen waarin personeel en ouders zitting hebben. De totale organisatie wordt ondersteund door het ObT (Onderwijsbureau Twente).

Missie en visie

In onze missie is vastgelegd waar wij voor staan en in onze visie waar wij gezamenlijk voor willen gaan. De kernwaarden van stichting ROOS zijn onze belangrijkste waarden, ze verschaffen houvast voor onze houding en gedrag.

Missie

ROOS biedt in uitdagende leeromgevingen, openbaar primair onderwijs aan kinderen en verbindt daarbij de ontwikkeling van kennis, persoonlijkheid en sociale vaardigheden.

Visie

Iedere leerling is voor ons uniek en eigenaar van de eigen talentontwikkeling. We zorgen voor een passend onderwijsaanbod voor iedere leerling zodat ieder kind het beste uit zichzelf kan halen. We houden rekening met sociale achtergronden. Ouders zijn onze partners. Samen met hen en de leerling stellen we de doelen die we willen bereiken om de leerling optimaal voor te bereiden op hun eigen rol in de samenleving.

Kernwaarden

- Wij zijn open en eerlijk en gaan uit van wederzijds vertrouwen
- Wij werken samen met ouders en kinderen, vanuit ieders deskundigheid
- Wij vormen samen een kleurrijke ontmoetingsplek, bij ons zijn alle kinderen welkom!

Onderwijs

De Stichting ROOS ziet onderwijs als 'verrijkend' voor kinderen: Eigentijdse vaardigheden en het beste uit ieder kind tot ontwikkeling brengen. Al onze leerlingen excelleren op het voor hen maximale niveau. Ze worden toegerust met vaardigheden die de maatschappij in de 21ste eeuw vraagt. Vanuit een onderzoekende houding en met respect voor verschillen doen we recht aan ieder kind.

Het leren en ontwikkelen wordt steeds meer gepersonaliseerd en de scheidslijn tussen formeel en informeel leren verdwijnt. Ook kennisvaardigheden van de 21ste eeuw worden steeds belangrijker. Dit gaat niet alleen over ICT, maar zeker ook over kritische denkvaardigheden, oftewel 'het hoger orde denken'. De huidige generatie basisschoolleerlingen komt in beroep en functies terecht die nu nog niet bestaan. Het 'hoger orde' denken bereidt hen daarop voor.

Verder zien we dat de balans tussen het belang van kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming verandert. Niet puur het behaalde diploma geeft toegang tot een vervolgopleiding, maar het succesvol doorlopen van een toelatingsprocedure wordt steeds meer leidend. Naast kwalificeren, is aandacht voor ontwikkeling van persoonlijkheid en sociale vaardigheden van een kind daarom in toenemende mate belangrijk.

We hanteren een cyclische werkwijze (PDCA). Kerndoelen, referentieniveaus en leerlijnen vormen de basis van ons onderwijsprogramma en zijn afgestemd op de Taxonomie van Bloom. Instructies die we geven, zijn altijd interactief en gedifferentieerd én passend bij de fase van ontwikkeling van de leerling op dat moment.

Indicatoren:

- Leeropbrengsten: 80% I, II, III
- Resultaat op tevredenheidsonderzoeken >8
- Stimuleren van leerstijlverschillen
- Systematische en schoolbrede analyse van opbrengsten, trendanalyse en groepsplanning
- 100% effectieve onderwijstijd
- Ieder kind een eigen portfolio in de bovenbouw
- Vanaf groep 6 'driehoeksgesprekken'
- Educatief partnerschap

In de verticale lijn wordt door het Bestuur aan de Raad van Toezicht verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. Over de kwaliteit van het onderwijs wordt ook gesproken met de onderwijsinspectie en wordt er een jaarverslag gestuurd naar het ministerie van OC&W en de vier gemeenten van ons werkgebied (Hellendoorn, Rijssen-Holten, Twenterand, Wierden).

In de horizontale lijn leggen het Bestuur en de directeuren van de scholen verantwoording af aan de GMR en MR (medezeggenschap raad) en aan de ouders.

De kwaliteit van ons onderwijs wordt bepaald door een goede leerlingenzorg, goede inzet van het personeel, scholing voor het personeel, aandacht voor ouders en investering in de gebouwen. Uit de interne kwaliteitsenquête die in 2016 onder kinderen en ouders is uitgevoerd blijkt een hoge mate van tevredenheid. De kwaliteit wordt verder gemeten via de inspectierapporten, scores van de Tussentoetsen en de Eindtoets Basisonderwijs, het leerlingvolgsysteem. Deze laten een positief beeld zien.

Op een aantal beleidsterreinen zoals ICT, Onderwijs in de 21ste eeuw, Passend Onderwijs, transitie jeugdzorg en professionalisering worden extra impulsen gegeven aan de kwaliteit van het onderwijs. Voor een deel wordt dit beleid op bestuursniveau georganiseerd. Daarnaast hebben scholen deze planperiode de ruimte om op een aantal beleidsterreinen eigen keuzes te maken.

Personeel

Het personeelsbestand binnen Stichting ROOS is afnemend stabiel.

Er hebben in 2016 2 directiewisselingen plaatsgevonden. Bij de OBS Widerode is Peter Baars benoemd omdat Thea Bergsma met pensioen is gegaan. Op de ODBS Holterenk is Maarten Naberhuis benoemd in de vacature vanwege het vertrek van Martin Stempfer.

Het ziekteverzuim is het afgelopen kalenderjaar op 5,6% uitgekomen. T.o.v. voorgaande jaren is het percentage behoorlijk gedaald. De daling wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat het Eigen Regie Model binnen Stichting ROOS vergaand is geïmplementeerd en de samenwerking tussen bedrijfsarts, medewerker, directeur en HR-adviseur goed is afgestemd.

Het aantal leerlingen is in 2016 gedaald met 56 leerlingen en bedraagt 1.381 [1 oktober 2016]. De prognose laat voor de komende 4 jaar een terugloop zien naar $\pm$ 1.283 leerlingen. Deze prognose is zeer voorzichtig, per jaar wordt de ontwikkeling nadrukkelijk gevolgd. De ontwikkeling van het leerlingaantal is op basis van eigen prognoses en op basis van prognoses van het Scenariomodel PO.

Huisvesting

De staat van onderhoud van de gebouwen is goed te noemen doordat er de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in de gebouwen. Voor elk gebouw is er in 2015 een meerjaren onderhoudsplan gemaakt. In 2016 is op grond van besluitvorming door de Gemeente Rijssen-Holten een start gemaakt met de vervangende nieuwbouw voor de Haarschool in Holten. Daarmee komt het totaalaantal scholen dat in nieuwe gebouwde huisvesting zit op 6.

A2 Organisatie

2.1 Kerngegevens

Naam: Stichting ROOS

Postadres: Postbus 48, 7460 AA te Rijssen

Bezoekadres: Haarstraat 83, 7462 AL Rijssen

Contactpersoon: drs. H.J. Wevers, bestuurder

E-mail: secretariaat@roostwente.nl Website: www.stichtingroos.nl

2.2 Scholen

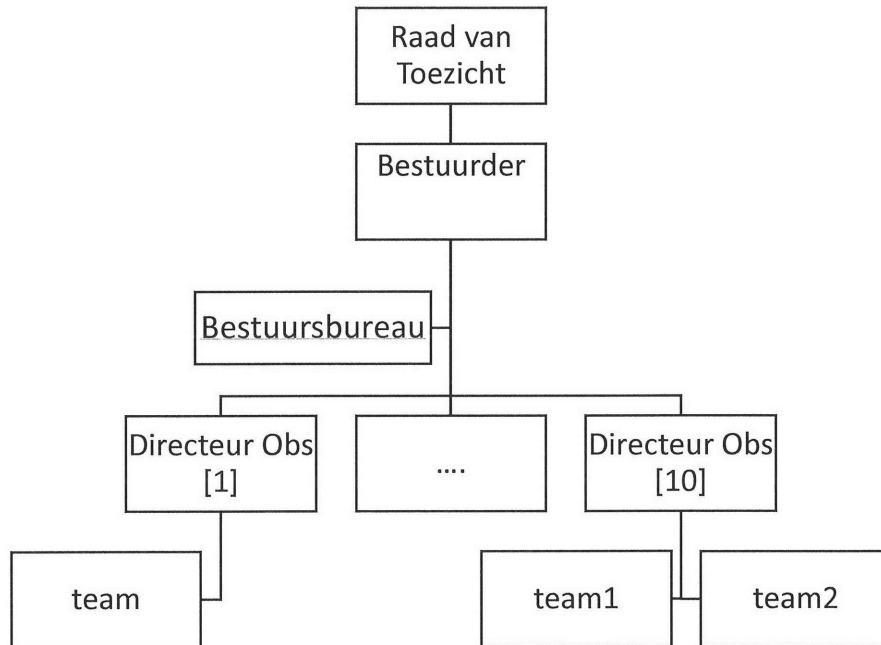
Het bestuur Stichting ROOS [bestuursnummer 41476] heeft de volgende scholen onder haar verantwoordelijkheid:

<i>School</i>	<i>BRIN-nummer</i>	<i>Leerlingen aantal</i> <i>01-10-15</i>	<i>Leerlingen aantal</i> <i>01-10-16</i>
OBS De Schakel	06BY	107	87
OBS De Blokstoekte	09SG	91	94
OBS Weemewereld	10LY	102	116
OBDS Widerode	08TN	230	222
OBDS De Touwladder	07GF	36	29
OBS 't Heem	18LF	125	120
OBS De Peppel	18MS	89	81
ODBS Reggewinde	08TJ	171	165
OBS De Salto	18IF	99	86
OBS Haarschool	11UO	189	181
ODBS De Holterenk	11JA	116	114
OBS Dijkerhoek	10DG	82	86
Totaal		1.437	1.381

De kerntaak van Stichting ROOS is het geven van openbaar primair onderwijs in de gemeenten Rijssen-Holten, Hellendoorn, Twenterand en Wierden.

2.3 Organogram

2.4 Het bestuur en Raad van Toezicht

De samenstelling van het bestuur en de Raad van toezicht van de Stichting ROOS zag er in 2016 als volgt uit:

Bestuur : drs. H.J. Wevers, bestuurder

Raad van Toezicht : L.G.M. van Minderhout, voorzitter

: P.R. Zwart, vicevoorzitter

: M.G.W. Dekker-Goorman

: I.E. Fuchs

: M.J.C. Stevelink

De Raad van Toezicht voert op grond van wet- en regelgeving voorgeschreven toezicht uit. Het bestuur en de Raad van Toezicht hebben in de statuten, het Reglement Raad van Toezicht en het Reglement College van Bestuur, hun onderlinge taken en bevoegdheden vastgelegd. Het bestuur en de Raad van Toezicht hebben in 2016 7 keer vergaderd. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht gesprekken gevoerd met de GMR, het ObT en het MT.

De Raad van Toezicht heeft de "Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs" integraal overgenomen en de code is daarmee de leidraad voor het handelen.

2.5 Managementteam

Het bestuur bestuurt op hoofdlijnen en heeft de directeuren mandaat gegeven ten aanzien van de uitvoering van dat beleid. Hiertoe vindt er om de twee weken overleg plaats van bestuurder en schooldirecteuren in het managementteam. Dit overleg dient ter afstemming van het beleid op zowel bovenschools- als schools niveau.

2.6 Schoolmanagement en scholen

In 2016 hebben 8 scholen een eigen directeur en zijn 4 scholen voorzien met twee meer scholendirecteuren.

Er hebben in 2016 directiewisselingen plaatsgevonden bij twee scholen.

2.7 Kenniskringen

Binnen de Stichting ROOS kennen we enkele kenniskringen. In een kenniskring hebben een aantal leerkrachten zitting met een lid van het managementteam. Deze leerkrachten hebben als taak om op één van de beleidsterreinen mede het beleid te initiëren en vorm te geven en in de implementatie uit te wisselen en af te stemmen.

In 2016 zijn 4 kenniskringen actief geweest;

- Kenniskring ICT en E-Learning,
- Kenniskring IB/Passend Onderwijs,
- Kenniskring Aanvankelijk Lezen
- Kenniskring Schoolopleiders

2.8 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad [GMR]

Deze GMR vertegenwoordigt 12 scholen en bestaat uit 8 leden, 4 personeelsleden en 4 ouders. Er hebben in 2016 enkele wisselingen plaatsgevonden. Twee ouderleden en één personeelslid zijn gestopt. In hun opvolging is door de GMR voorzien. Elk GMR-lid is contactpersoon voor een aantal scholen. In de visie van de GMR wil zij gespreks- en sparringpartner zijn in beleidsvoornemens en niet alleen een controleorgaan voor de beleidsuitvoering. Dit heeft erin geresulteerd dat de GMR op voorhand meedenkt over de beleidsvoornemens [adviesfunctie]. Waar dit gevraagd wordt, heeft zij haar instemming verleend aan het gevoerde beleid. De GMR heeft in deze verslagperiode 7 keer vergaderd. Daarnaast heeft de GMR 1 keer vergaderd met de voorzitter van de Raad van Toezicht.

2.9 Medezeggenschapsraad [MR]

Elke school kent een medezeggenschapsraad waarin personeel en ouders evenredig zijn vertegenwoordigd. De directeur als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag voert met de MR-overleg over school specifieke zaken.

2.10 Website

De website van Stichting ROOS wordt beheerd door het Bestuur. Met deze website www.stichtingroos.nl wil de Stichting enerzijds informatie geven aan de Raad van Toezicht, personeel, ouders en derden en anderzijds zichzelf presenteren en profileren. Via de site zijn ook de websites van de scholen te vinden.

2.11 Ondersteuning

Het Onderwijsbureau Twente [ObT] is het administratiekantoor voor onze organisatie.

Ten aanzien van de dienstverlening van het ObT wordt er gewerkt met een dienstverleningsovereenkomst voor onbepaalde tijd met de mogelijkheid van beëindiging aan het einde van een kalenderjaar met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden. Ook zijn er werkafspraken vastgelegd in Service Level Agreements PSA en FA. Jaarlijks vindt er een gesprek plaats over de omvang en kwaliteit van de dienstverlening en de prijsstelling voor het nieuwe jaar.

Met ingang van 1 augustus 2015 heeft het ObT een mobiliteitscentrum opgericht. De Stichting ROOS maakt voor vervangingen gebruik van het mobiliteitscentrum.

2.12 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur is zich bewust van het maatschappelijk speelveld waarin de organisatie zich bevindt en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen het schoolbestuur vorm en inhoud te geven. De scholen onderhouden actief contacten met instellingen en verenigingen uit de lokale gemeenschap (de zgn. actieve samenwerking in de keten 0 tot 14 jaar): o.a. de bibliotheek (bieb in school), de peuterspeelzaal / kinderopvang en overige organisaties/verenigingen zoals speeltuinvereniging, muziekverenigingen, etc.

De Stichting heeft in het kader van MVO en duurzaamheid geïnvesteerd in het menselijk kapitaal: medewerkers en kinderen, goed en gezond werkgeverschap, kwaliteit van onderwijs, de sociale en ethische aspecten van de organisatie.

Er is op de scholen aandacht geweest voor de ecologische ontwikkeling: milieu, energiebesparing, afvalverwerking en de omgevingsaspecten waarbij o.a. kinderen de wijk in zijn gegaan om afval te verwijderen, of aandacht te vragen voor vluchtelingenkinderen (tentoonstelling Rode Kruis).

Inrichting

De bestuurlijke inrichting van de Stichting ROOS is gebaseerd op het Carver concept (Policy Governance Model) en maakt een helder onderscheid tussen primaire werkzaamheden (taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden) en de ondersteunende werkzaamheden. Het is de visie van het schoolbestuur dat leerkrachten de spil vormen van de organisatie, deze 'professionals' zijn kenniswerkers met een hoge mate van eigen verantwoordelijkheid voor het in standhouden en verder ontwikkelen van eigen vakmanschap en de persoonlijke deskundigheid. Daarom is er op het primaire taakgebied veel ruimte voor decentraal beleid; leerkrachten werken intensief samen binnen de eigen school en daarbuiten. In toenemende mate wordt afstemming en afbakening gezocht en gevonden in zogenaamde 'Kenniskringen'. Hoewel ROOS hiermee recent is gestart, zijn de geluiden uit de IB-kring en ICT-kring positief. Maar naast ROOS-brede initiatieven vinden gelukkig ook steeds meer korte, informele activiteiten plaats.

De afbakening tussen de vrijheid van handelen voor de professional en de mate waarin die professional gebonden is aan afspraken en beleidskaders loopt niet langs scherpe markeringslijnen. Frequent moet situationeel worden opgetreden, onze gedeelde kernwaarden vormen dan een cruciaal richtsnoer. Op een beperkt aantal terreinen zijn standaarden nodig die voor alle scholen gelden, maar met name met betrekking tot de onderwijskundige uitvoering moet er maximale vrijheid in aanpak, werkwijze en inzet zijn. Wel moeten de beoordelingscriteria van de Inspectie van het Onderwijs strikt gewaarborgd blijven. Hiertoe is de Monitor Onderwijskwaliteit onontbeerlijk. In het Strategisch Beleidsplan 'Verrijkend Vakkundig Verbonden', heeft de Stichting haar kwaliteitsdoelstellingen voor alle scholen vastgelegd. In de afgelopen jaren heeft het MT een bestuursbrede standaard met betrekking tot 'Leerlijnen PO' ontwikkeld, rechtstreeks gekoppeld aan de kerndoelen PO en de TULE-leerlijnen. (zie bestuursbesluit nr. 24, mei 2013).

In 2016 zijn een viertal rapportagebesprekingen gevoerd tussen de bestuurder en elke schooldirecteur. Tijdens deze rapportagebesprekingen verstrekt de schooldirecteur een toelichting op het gevoerde beleid en verantwoordt hij/zij zich voor de bereikte (financiële) resultaten. De bestuurder heeft in 2016 per kwartaal een Tussentijdse (cumulatieve) Rapportage samengesteld, op basis van de data zoals verwerkt tot en met het betreffende kwartaal. Deze rapportages zijn besproken in en met de Raad van Toezicht, het MT en (de Financiële Commissie van) de GMR.

Op de ondersteunende (secundaire) werkprocessen wordt zoveel mogelijk gestreefd naar eenheid in beleid en uitvoering. Ter verduidelijking: de leerlingenadministratie kan door velen bediend worden, maar de wijze waarop is eenduidig. ROOS-breed is er een 'senior-gebruiker' aangewezen om een vlekkeloze uitwisseling met DUO-BRON te waarborgen.

In 2015 is het nieuwe Strategisch Beleidsplan 'Verrijkend, Vakkundig, Verbonden' opgesteld besproken en vastgesteld. Het Compact strategisch beleidsplan is de basis voor de inrichting van de organisatie; daartoe is er een actualisatie gemaakt van de betreffende documenten: Interne Organisatie, Kwaliteitszorg, Managementstructuur. Bovendien vormt het nieuwe strategisch beleidsplan de basis voor de nieuwe schoolplannen 2015 – 2019.

Het werkgebied van de Stichting ROOS kent een daling van het aantal geboorten. Bovendien stagneert ook hier de nieuwbouw (huizenmarkt). Hoewel de omvang van de totale bevolking licht zal stijgen, is het duidelijk dat het aantal kinderen in de komende jaren sterk afneemt. Het huidige marktgebied van het Openbaar Onderwijs ligt in de vier gemeenten al enkele jaren op zo'n 11%. Het schoolbestuur streeft naar toename van het aandeel Openbaar Onderwijs, maar moet rekening houden met krimp van het aantal leerlingen. Medio 2016 is het duidelijk dat de gevolgen van de krimp, vergaande consequenties heeft voor het voortbestaan van enkele ROOS-scholen. Daartoe is met enkele collegae schoolbesturen voor openbaar onderwijs op het platteland, bijzondere bekostiging aangevraagd en verkregen. Daarmee is een zogenaamde 'krimpregisseur' aan het werk om de gevolgen van de krimp voor de afzonderlijke schoolbesturen inzichtelijk te maken en te komen met aanbevelingen. Uit de rapportage in het voorjaar 2016 heeft de bestuurder van de Stichting ROOS de conclusie getrokken dat bestuurlijke schaalvergroting noodzakelijk is, echter zoveel mogelijk binnen c.q. aansluitend op het werkgebied van de stichting én op basis van dezelfde openbare grondslag. Daarop zijn met de Stichting OPOA oriënterende gesprekken gevoerd en is op het eind van het kalenderjaar 2016 een start gemaakt met het analyseren van de verschillende bestuurlijke vormen van verdergaande en duurzame samenwerking.

DOEL 2016	BEREIKT 2016
<ul style="list-style-type: none"> - Voldoen aan Toezichtskader PO; - Periodiek memo van bestuurder aan alle medewerkers; - Online marketingcampagne voor alle ROOS-Scholen; - Web-based ontsluiten van Beleidsdocumenten; - In gebruik nemen van Vensters PO; - Planning & Control-cyclus uitvoeren; - Geregeld verschijnen ROOS E-ZINE; - Leerlingenadministratie is actueel en betrouwbaar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Basis arrangement toezicht voor 11 van de 12 scholen; - Er zijn een beperkt aantal E-ZINES verschenen, met daarin een korte memo van de bestuurder; - Er heeft een online marketingcampagne gelopen. Resultaat: 5000 bezoekers op de websites van de scholen. Geen stijging van het aantal inschrijvingen; - Implementatie clouddiensten afgerond, alle entiteiten van de stichting hebben clouddiensten, iedere medewerker kan bij de centrale ROOS/portal t.b.v. informatie en documentatie; - Uitwisseling met DUO-Bron verloopt probleemloos, digitale uitwisseling met het VO is afgerond.
<p>DOEL 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> - Periodieke memo van bestuurder aan Medewerkers; - Clouddiensten fase 3, verbreding en verfijning van de inrichting, incl. aanvullende scholing in gebruik; - Strategische besluitvorming m. b.t. toekomst stichting; - Opstellen en uitvoeren PR Communicatieplan; - Web-based ontsluiten van beleidsdocumenten. 	

Scholen (overzicht alle scholen en onderwijsprofiel)

De Stichting ROOS vormt het bevoegd gezag over een 12-tal scholen.

School	Onderwijsprofiel
ODBS Het Heem (Hellendoorn)	Dalton, MI-WO, opleidingsschool
OBS De Peppel (Hellendoorn)	Opleidingsschool, Snappet
ODBS De Reggewinde (Hellendoorn)	Dalton, lego challenge,
OBS De Dijkerhoek (Rijssen-Holten)	Dyslexie expert (Davies)
OBS Haarschool (Rijssen-Holten)	
ODBS De Holterenk (Rijssen-Holten)	Dalton, opleidingsschool
OBS De Salto (Rijssen-Holten)	MI-WO
OBS De Blokstoeke (Twenterand)	Duurzaamheid, Actief Burgerschap
OBS De Schakel (Twenterand)	
OBDS De Weemewereld (Twenterand)	Dalton, Snappet
OBDS De Touw ladder (Wierden)	Dalton, Snappet
OBS De Widerode (Wierden)	Academische opleidingsschool, W&T, projectgroep

Governance (interne beheer en toezicht)

De Stichting ROOS is lid van de PO-Raad en van profielorganisatie VOS/ABB. Bovendien is in 2016 het lidmaatschap aangegaan met de VTOI. Hiermee geeft de stichting aan dat zij prioriteit toekent aan het professioneel behartigen van haar belangen. Bovendien vormt het lidmaatschap ook een kader waarbinnen de stichting zichzelf verder wil professionaliseren als onderwijsorganisatie. De stichting onderschrijft actief de "Code Goed Bestuur". Deze code vormde eind 2010 een belangrijk richtsnoer in de meningsvorming om het intern toezicht en het bestuur professioneel te positioneren. Die meningsvorming is opgevolgd door het formuleren van het Handboek Governance van de stichting. In het Handboek Governance schetst de stichting haar interne organisatie, waarbij de scheiding tussen intern toezicht en bestuur zichtbaar is. Bovendien zijn de besturingsfilosofie en de kernwaarden van de stichting uitgeschreven, zowel besturingsfilosofie als kernwaarden worden telkens actief betrokken bij en in de uiteenlopende beleidsonderwerpen.

In 2011 zijn de statuten besproken en is een voorstel tot wijziging gereedgemaakt. De nieuwe structuur is met ingang van 1 januari 2013 formeel van kracht geworden. Ook het medezeggenschapsreglement is geactualiseerd, hierbij is aangesloten bij de recente versie van de WMS.

Het Handboek Governance ROOS is in december 2015 geactualiseerd en wederom voor een periode van 2 jaar goedgekeurd door de RvT en vastgesteld door de bestuurder.

Risicomanagement en Prestatiemanagement

De Stichting ROOS opereert in een turbulent maatschappelijk werkveld; het werkgebied wordt geconfronteerd met een verminderd aantal kinderen; ook het geboortegetal is afnemend. Dit gevoegd bij de stagnatie in de woningbouw, met name voor starters, en de gevolgen van de recente economische crisis, maakt dat de organisatie alert moet zijn en tijdig in moet spelen op veranderende omstandigheden. Deze noodzaak wint aan urgentie vanwege drie factoren. In de eerste plaats worden de kwaliteitseisen waaraan het onderwijs op de basisscholen moet voldoen in rap tempo opgeschroefd en nadrukkelijk ook vertaald in kwantitatieve drempelwaarden. In de tweede plaats staat de exploitatie van scholen al langdurig onder zware druk; oplopende kosten, achterblijvende c.q. ontoereikende bekostiging. In de derde plaats heeft de Stichting ROOS in haar korte bestaansperiode nog geen afdoende weerstandsvermogen tot stand kunnen brengen.

Samenvattend: goed bestuur vergt effectief risicomanagement om de kwaliteit en continuïteit van de stichting te waarborgen. Goede prestaties realiseren gaat gelijk op met effectief prestatimanagement; prestaties komen voort uit het formuleren van concrete doelstellingen en het tijdig nemen van adequate maatregelen, in het volle besef te weten "Wat er goed moet gaan". Bij het risicomanagement gaat het om planmatig beoordelen, beheersen en bewaken van risico's die het behalen van de geformuleerde doelstellingen bedreigen. Kortom het besef "Wat kan er fout gaan". Beide kanten, Prestatiemanagement en Risicomanagement, vormen een uitdaging en verantwoordelijkheid voor het management en zijn onderdeel van de Planning & Control-cyclus.

Optimisme	Prestatie- en risicomanagement		Realisme
	Missie Visie Doelen Strategie		
	Prestaties <i>Wat moet goed gaan?</i>	Risico's <i>Wat kan fout gaan?</i>	
	Kritische succesfactoren	Kritische risicofactoren	
	Prestatie Indicatoren	Risico Indicatoren	
	Planning en Control Cyclus		

In 2016 heeft de Stichting ROOS de Planning & Control-cyclus uitgevoerd inclusief het daar aan toegevoegde domein Onderwijs. Volgens de cyclus wordt halverwege het kalenderjaar aan de hand van de Jaarrekening (T-1), de actuele Tussenrapportage Voorjaar (T), de Meerjarenbegroting (T+1 t/m T+3) opgesteld. Hierbij worden de stuurgetallen met betrekking tot het aandeel Personele Lasten ten opzichte van de baten gehanteerd.

Daarop wordt de Kaderbrief (T+1) geformuleerd, met daarin de concrete richtlijnen voor de komende Gedetailleerde Jaarbegroting. De Risicoparagraaf beoogt de risico's te benoemen. Onder risico wordt verstaan de kans dat zich een gebeurtenis voordoet die van materiële betekenis is voor de financiële positie van de stichting. Tevens wordt de beheersmaatregel benoemd en wordt het risico geclassificeerd (hoog, midden of laag risico). Bij het opstellen van de gedetailleerde begroting 2017 is gebruik gemaakt van de meest recente beschikkingen van DUO, inclusief het loonakkoord.

In de meest recente risicoparagraaf zijn de volgende risico's onderkend:

- a) Stijging van de Personele Lasten als gevolg van premiestijging en hogere afdrachten en met name ook de sterke toename van ouderschapsverlof en seniorenbeleid waaronder pensioenpremie en afdrachten aan Participatiefonds en Vervangingsfonds.
- b) Daling leerlingaantal als gevolg van krimp.
- c) Lagere baten, als gevolg van bezuinigingen en ontoereikende bekostiging.

Op grond van de gerealiseerde effectieve bedrijfsvoering inclusief tussentijdse rapportages is de stichting voortdurend op de hoogte van de actuele stand van zaken. Bovendien kent de stichting een natuurlijk verloop en een flexibel deel in de formatie. Daarmee kunnen tijdig en voldoende maatregelen worden getroffen. De stichting heeft daarmee een effectieve cyclus van risicomanagement.

De Stichting ROOS heeft haar risicomanagement adequaat ingericht en tot uitvoering gebracht. Het onderdeel prestatie management, behoeft nog verdere uitwerking. In de jaarplannen, die voortkomen uit het Strategisch Beleidsplan, wordt gewerkt met een vast format. Per afzonderlijk te realiseren 'maatregel' wordt geconcretiseerd: wie eigenaar is, welk budget beschikbaar is, op welk tijdstip de maatregel gereed moet zijn, een indicatie van de verwachte opbrengst en een kwaliteitscriterium. Met andere woorden: de sturing op beleidsontwikkeling wordt als effectief beschouwd. Echter de kerntaak van het schoolbestuur is de borging van de onderwijskwaliteit en de begeleiding op de verschillende scholen. Deze borging verdient een verdere versterking. De beantwoording van de vraag: 'Wat moet goed gaan?' heeft met name betrekking op de planning, uitvoering en evaluatie van het primair proces. In de monitor onderwijskwaliteit zijn reeds richtlijnen vastgelegd met betrekking tot de wijze waarop de leer- en ontwikkelvorderingen gerapporteerd moeten worden. Het schoolbestuur heeft ook inhoudelijke richtlijnen vastgelegd waaraan het onderwijsprogramma (de leerlijnen) op de scholen moet voldoen, aansluitend bij de kerndoelen basisonderwijs wordt nadrukkelijk de TULE-leerlijnen als kernprogramma gezien. Bovendien zal er in nauwe afstemming met het Samenwerkingsverband een standaard zorgroute worden bepaald waaraan de individuele leerlingenzorg binnen de gehele stichting moet voldoen.

Ook in 2016 is gewerkt aan het concretiseren van de professionele context (normen en vereisten) van de werkzaamheden van de stichting. Brondocumenten hiervoor zijn Bestuursakkoord PO en de Lerarenagenda 2020. Deze documenten stellen hoge eisen en verwachtingen aan de kwalitatieve inrichting en uitkomsten van het Schoolbestuur.

Zoals opgenomen in het Jaarplan 2016, heeft het schoolbestuur zich onderworpen aan de pilot 'bestuurlijke visitatie' door de PO Raad. In het najaar is er een bestuurlijke zelfevaluatie opgesteld en vervolgens heeft een peer-group van collega schoolbestuurders onder leiding van een onafhankelijke voorzitter het schoolbestuur op de werking van de bestuurlijke werkprocessen gevisiteerd. De rapportage is in januari 2017 beschikbaar gekomen en besproken in de drie gremia van ROOS (RvT, GMR, MT). De aanbevelingen van de visitatiecommissie zijn door de bestuurder overgenomen en verwerkt in het jaarplan 2017. De aanbevelingen hadden betrekking op de bestuurlijke schaalgrootte én de schoolgrootte, het expliciteren van de meerwaarde van de afzonderlijke scholen en de stichting in haar geheel, het beperken van de kwetsbaarheid van de stichting vanwege de geringe bestuurlijke omvang, het levend houden van de interne Governance.

Tabel: uitwerking prestatie- en risicomangement

Prestaties <i>Wat moet goed gaan?</i>	Risico's <i>Wat kan er fout gaan?</i>
Kritische Succes Factoren (KSF) 1. Hoge onderwijsresultaten op kernprogramma PO (lezen, spelling, rekenen, leren leren, leren samenleven); 2. Leerkracht is succesvol in het organiseren van passende leer- en ontwikkelprocessen voor ieder kind; 3. Intensieve, proactieve zorgroute; 4. Professionele omgang en open communicatie.	Kritische Risico Factoren (KRF) 1. Onderwijskwaliteit; 2. Dalende leerlingaantal; 3. Onvoldoende aansluiting bij implementatie nieuwe onderwijstechnologie.
Prestatie Indicatoren 1. Minimaal 70% score op AB; 2. Maximaal 2% handelingsverlegenheid: -ROOS-brede monitoring effectiviteit; -schooladvies VO; 3. Maximaal 5% afwijkingen van de vastgestelde zorgroute (bestuursbreed); 4. Scholingsbudget; productie ROOS Academie: - aantal master-afgestudeerden - 85% overlegtijd gaat over onderwijs en kinderen.	Risico Indicatoren 1. Scores Eind- en Middentoetsen; 2. Marktaandeel; 3. Aantal master gediplomeerden.

A3 Onderwijs

3.1 Strategisch beleidsplan

Het bestuur streeft naar een hoogwaardige kwaliteit voor het onderwijs op al haar twaalf scholen. De scholen hebben allen ook een maatschappelijke functie in de wijk of het dorp waar de school staat. Het huidige strategisch beleidsplan is in 2015 na een interactief proces met vertegenwoordigers en deelnemers uit alle geledingen opgesteld. Na uitvoerige bespreking in en instemming van alle drie de gremia (MT, GMR en RvT) heeft de bestuurder het Strategisch Beleidsplan 'Verrijkend – Vakkundig – Verbonden' in september 2015 vastgesteld (besluit 88).

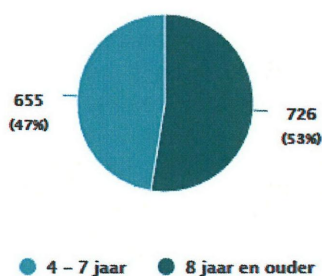
3.2 Leerlingen

Bij de Stichting ROOS bedroeg het leerlingaantal op 1 oktober 2016 1.381 leerlingen. De ontwikkeling van het leerlingaantal laat zoals verwacht een daling zien van 56 leerlingen. 3 scholen zijn gegroeid, negen scholen zijn gekrompen. De grootste stijging is te zien bij de Weemewereld in Vriezenveen. De grootste daling is op de Schakel (Vroomshoop). Voor de komende jaren is de verwachting dat de daling op stichtingsniveau zich verder zal doorzetten. Ook regionaal en landelijk is deze trend ook duidelijk zichtbaar.

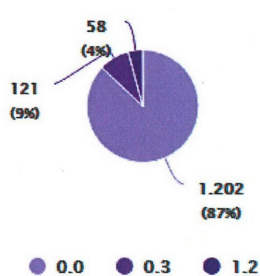
Overzicht leerlingenaantallen per school

Brinnr.	Entiteit	1-10-2006	1-10-2007	1-10-2008	1-10-2009	1-10-2010	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016
		Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
06BY	De Schakel	103	110	105	105	114	111	106	109	107	107	87
07GF	De Touw ladder	69	72	85	87	92	89	93	101	83	36	29
08TJ	Reggewinde	137	140	136	141	124	121	116	113	185	171	165
08TN	Widerode	210	214	226	228	234	228	226	215	212	230	222
09SG	Blokstoeke	101	100	98	103	98	95	92	88	90	91	94
10DG	Dijkerhoek	87	87	87	83	79	81	74	71	74	82	86
10LY	Weemewereld	71	59	50	42	54	60	70	73	85	102	116
10UJ	Bos school	48	45	48	42	44	37	33	39	27		
11JA	De Holterenk	192	178	175	165	158	152	153	139	120	116	114
11UO	Haarschool	293	288	269	255	244	225	214	203	195	189	181
18IF	De Salto	176	179	173	185	158	144	129	115	104	99	86
18JP	De Drie Linden	71	69	71	71	65	62	66	61			
18LF	t Heem	78	73	69	69	126	164	141	147	132	125	120
18MS	De Peppel	117	117	124	131	133	130	118	105	94	89	81
Totaal		1753	1731	1716	1707	1723	1699	1631	1579	1508	1437	1381
		<i>Basisjaar</i>										
		100%	99%	98%	97%	98%	97%	93%	90%	86%	82%	79%

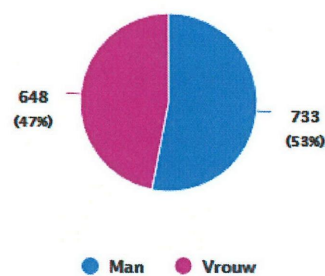
LEERLINGEN PER LEEFTIJDSGROEP

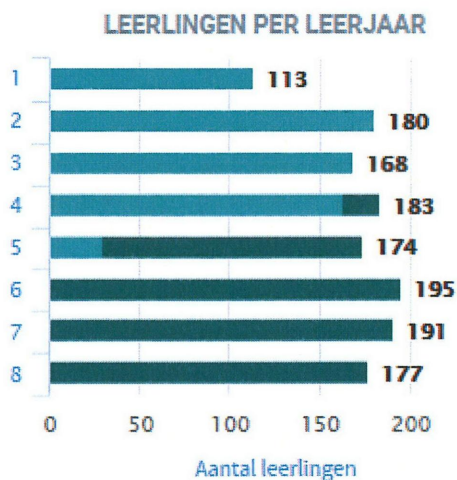
LEERLINGEN PER GEWICHT

LEERLINGEN PER GESLACHT

3.3 Promotie van scholen en werving van leerlingen

In eerste instantie is de promotie van scholen en werving van leerlingen een zaak van de individuele scholen in de gemeenschappen waarin zij staan. Voor elke school gelden hier andere accenten en aandachtspunten. Ten aanzien van de promotie van de school wordt jaarlijks een schoolgids uitgebracht waarin het beleid van de school duidelijk is geformuleerd. Ook de website, open dagen en heldere communicatie hebben een steeds belangrijker rol in de promotie van de school.

3.4 Profilering van de Stichting

De Stichting ROOS heeft op verschillende niveaus haar wortels in de maatschappij en is op diverse niveaus vertegenwoordigd. Zij is een serieuze partij in onderhandeling met de gemeenten en binnen andere samenwerkingsverbanden. Het bestuur staat borg voor kwalitatief goed onderwijs en de organisatie staat goed aangeschreven. De website, de huisstijl en presentatie via de nieuwsbrief en het publieksjaarverslag worden als plezierig en helder ervaren. Op deze wijze profileert de stichting zich als een sterk merk in de regio.

3.5 Leerlingenzorg op schoolniveau

Binnen alle scholen is tenminste één interne begeleider aangesteld die minimaal één dag ambulante tijd heeft voor die taak. De interne begeleiders nemen deel aan de IB-netwerkbijeenkomsten van de afdeling De Brug, onderdeel van het SWV2301. Bovendien spreken de IB-ers elkaar in de ROOS-kenniskring.

3.6 Zorgplicht- Passend onderwijs – Samenwerkingsverbanden

In 2006 is door het ministerie van OC&W het begrip zorgplicht geïntroduceerd. Met deze zorgplicht wil men schoolbesturen verantwoordelijk maken voor alle kinderen die zich bij een school van het bestuur aanmelden. Ieder kind moet een passend onderwijsarrangement worden aangeboden ook al heeft dit kind een lichamelijke of geestelijke beperking. Op 19 december 2007 heeft de tweede kamer groen licht gegeven voor het invoeringsplan Passend Onderwijs. Op regionaal niveau is de afgelopen jaren overleg geweest om binnen Twente en de Achterhoek samenwerking tussen alle vormen en zuilen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs op gang te brengen.

Per 1 augustus 2014 zijn de scholen wettelijk verplicht aangesloten bij een samenwerkingsverband passend onderwijs. De indeling van deze samenwerkingsverbanden is door het ministerie van OC&W vastgesteld. Onze scholen zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband Twente Noord, SWV2301.

Samen met de collegae schoolbesturen van Afdeling De Brug van het samenwerkingsverband, Stichting Ieder Kind Telt (Nijverdal) en Stichting De Regenboog (Holten), is er een eigen orthopedagoog aangesteld. Deze neemt deel aan het schoolondersteuningsteam (SOT), dat verder op basis van behoefte en/of noodzaak wordt aangevuld met andere functionarissen.

Hieronder staat een overzicht van het totaal aantal kinderen dat in de afgelopen vier jaar is verwezen door een ROOS-school. Het totale percentage is t.o.v. 2015 iets afgenomen. In 2015 was het verwijzingspercentage 3,4%.

Verwijzingspercentage						
Op basis van verwijzingen naar SBaO en SO, opgave SWV2301 mrt'17						
	LIn Tot	SBaO	SBaO%	SO	SO%	Verw%
1 Schakel	87	2	2,3%	2	2,3%	4,6%
2 Blokstoete	94	6	6,4%		0,0%	6,4%
3 Weemewereld	116		0,0%	1	0,9%	0,9%
4 Widerode	222		0,0%	1	0,5%	0,5%
5 Touwladder	29	2	6,9%	1	3,4%	10,3%
6 Peppel	81	4	4,9%	1	1,2%	6,2%
7 Heem	120	3	2,5%	2	1,7%	4,2%
8 Reggewinde	165	6	3,6%	2	1,2%	4,8%
9 Salto	86	1	1,2%		0,0%	1,2%
10 Holterenk	114	2	1,8%	1	0,9%	2,6%
11 Haarschool	181	3	1,7%	2	1,1%	2,8%
12 Dijkerhoek	86	1	1,2%		0,0%	1,2%
	1381	30	2,2%	13	0,9%	3,1%

3.7 Onderwijsresultaten

In 2016 is net als voorgaande jaren weer de monitor onderwijsresultaten besproken in de verschillende gremia van ROOS (GMR, MT, RvT). In deze monitor is een beeld gegeven van de resultaten op de Eindtoetsen en de Tussentoetsen 2015/16 en de ontwikkeling van de onderwijsresultaten t.o.v. de voorgaande jaren. Op één school uitgezonderd hebben alle scholen het basisarrangement van de inspectie. De uitzondering betreft de OBS Dijkerhoek, daar bleken meerdere kwaliteitscriteria niet op orde. Onmiddellijk daarop is een ingrijpend verbetertraject in gang gezet. Met behulp van de 'Vliegende Brigade' van de PO Raad is een nadere analyse van de zwakke punten gemaakt. Daarmee is een concreet en doelgericht verbeterplan opgesteld. Team en bestuur hebben de schouders eronder gezet en inmiddels zijn de onderwijsopbrengsten op orde, is de doorgaande lijn in pedagogisch-didactisch opzicht door alle groepen getrokken, is het klassenmanagement sterk verbeterd en de leerlingenzorg verder gesystematiseerd. De verwachting is dat in het voorjaar van 2017 de status ook voor de inspectie weer verbeterd zal zijn.

In 2016 hebben 5 scholen van ROOS in plaats van de CITO Eindtoets de IEP-Eindtoets gebruikt. Deze toets heeft een betere onderwijskundige opbouw is ook beter afgestemd op de bedoeling van de toets.

Het is de verwachting dat in de komende jaren nog meer scholen van ROOS zullen overstappen op de IEP-Eindtoets. De beslissingsbevoegdheid ligt conform onze besturingsfilosofie op schoolniveau.

Hieronder staat het resultaat op de CITO Eindtoets:

School	Score	Percentiel	Aantal meetellende toetsscores	Percentage gewichten-leerlingen
openbare daltonbasisschool de Holterenk	538,5	86	11	7 %
Basisschool Widerode	537,1	69	27	5 %
Openbare Basisschool Blokstoek	531,3	*	10	41 %
Basisschool Dijkerhoek	536,0	37	5	0 %
Openbare Basisschool de Salto	533,0	*	18	17 %
Haarschool	532,9	15	18	2 %
Openbare Dalton Basisschool 't Heem	526,2	*	20	27 %

* Geen percentielscore mogelijk vanwege een te klein aantal scholen in de schoolvergelijkingsgroep.
 ** Geen percentielscore mogelijk vanwege een te klein aantal (<5) deelnemers aan de eindtoets.

Legenda score

- Boven bovengrens schoolvergelijkingsgroep
- Binnen onder- en bovengrens schoolvergelijkingsgroep
- Onder ondergrens schoolvergelijkingsgroep
- Inspectie onder- en bovengrens van de schoolvergelijkingsgroep

Legenda percentiel

- School hoort bij 25% best presterende scholen
- Percentielscore tussen 25 en 75
- School hoort bij 25% slechtst presterende scholen

In onderstaande tabel staan de resultaten van de scholen op de IEP-Eindtoets:

School	Score	Percentiel	Aantal meetellende toetsscores	Percentage gewichten-leerlingen
Daltonschool de Touwladder	86,8	*	8	14 %
Basisschool De Peppel	83,5	*	14	19 %
Daltonschool Reggewinde	84,8	*	29	8 %
Openbare Basisschool De Schakel	79,5	*	21	39 %
OBS Weemewereld	84,0	*	8	3 %

* Geen percentielscore mogelijk vanwege een te klein aantal scholen in de schoolvergelijkingsgroep.
 ** Geen percentielscore mogelijk vanwege een te klein aantal (<5) deelnemers aan de eindtoets.

Legenda score

- Boven bovengrens schoolvergelijkingsgroep
- Binnen onder- en bovengrens schoolvergelijkingsgroep
- Onder ondergrens schoolvergelijkingsgroep
- Inspectie onder- en bovengrens van de schoolvergelijkingsgroep

Legenda percentiel

- School hoort bij 25% best presterende scholen
- Percentielscore tussen 25 en 75
- School hoort bij 25% slechtst presterende scholen

De conclusie naar aanleiding van de resultaten op de Eindtoets is dat 10 van 12 scholen voldoen. Bij de twee scholen waar het resultaat op de Eindtoets niet voldoet, zijn onder leiding van de schooldirecteur en Intern Begeleider analyse gemaakt en verbetervoorstellen ontwikkeld, uiteraard in nauwe samenspraak met het schoolteam. Onderwijskwaliteit komt op meerdere wijze tot uitdrukking, de resultaten op de Eindtoets Basisonderwijs zijn van groot belang. Maar de verwijzingen naar het VO zijn minstens zo cruciaal, het gaat immers om het resultaat in de loopbaan van het kind. Daarom nemen we in dit bestuursverslag ook een overzicht op van de verwijzingen naar het Voortgezet Onderwijs.

Hoeveel gegeven schooladviezen liggen binnen, onder of boven de bandbreedte van het advies op basis van eindtoetsscore in 2015-2016?

SCHOOL ADVIES	ADVIES OP BASIS VAN EINDTOETSSCORE										Totaal	
	vmbo-b	vmbo-b / vmbo-k	vmbo-k	vmbo-k / vmbo-(g)t	vmbo-(g)t	vmbo-(g)t / havo	havo	havo / vwo	vwo	Geen (geldige) score		
vso					1							1
PrO										5		5
vmbo-b	8	2	1	1	1					3		16
vmbo-b / vmbo-k	6	2	2	1						2		13
vmbo-k	4	1	1	2	7	2	3					20
vmbo-k / vmbo-(g)t	1		4	1	2	1	1			1		11
vmbo-(g)t	1		4	1	16	2	10	2				36
vmbo-(g)t / havo			4		5		7		3			19
havo				1	4	2	14	5	6	1		33
havo / vwo					4		12		3			19
vwo					1		11	2	21			35
Totaal	20	5	16	7	41	7	58	9	33	12		208

Legenda

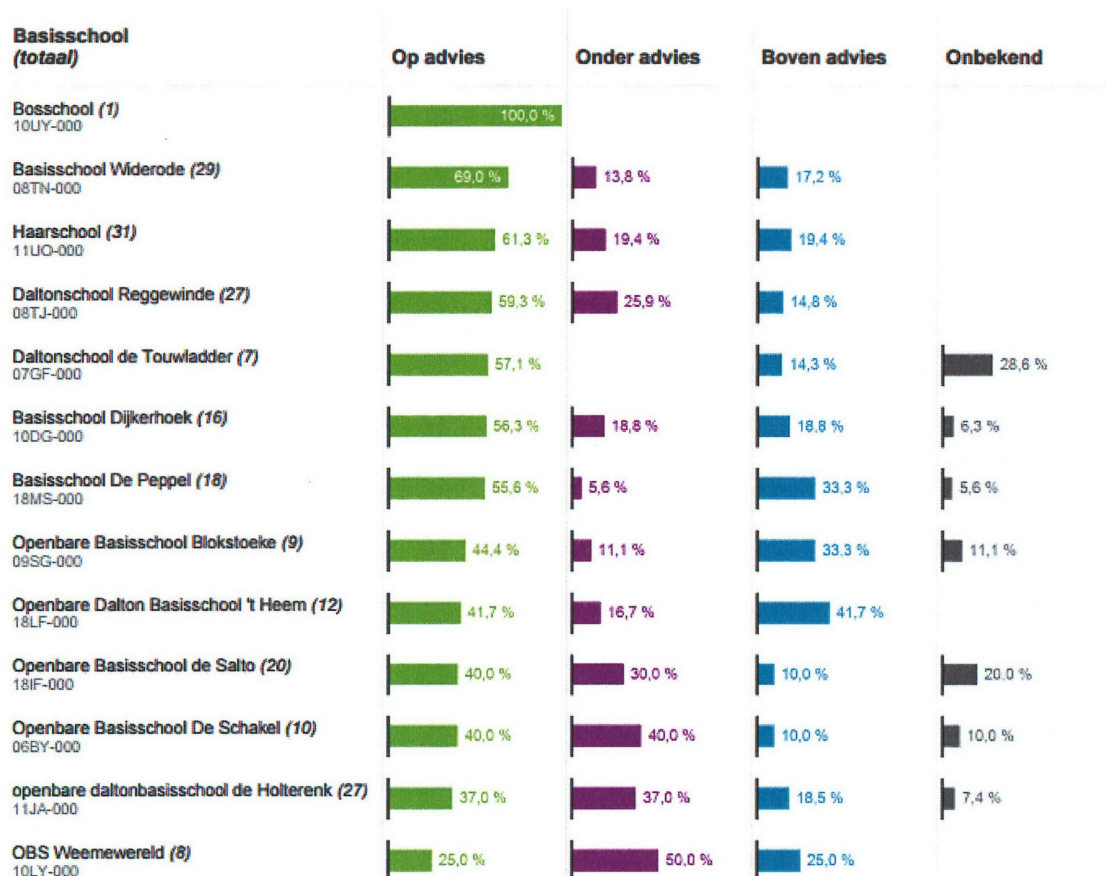
- 00 Schooladvies ligt onder de bandbreedte van het advies op basis van de eindtoetsscore
- 00 Schooladvies ligt binnen de bandbreedte van het advies op basis van de eindtoetsscore
- 00 Schooladvies ligt boven de bandbreedte van het advies op basis van de eindtoetsscore
- 00 Geen vergelijking mogelijk door afwezigheid van één of beide adviezen

Kolom Geen (geldige) score bevat leerlingen die geen (officiële) eindtoets hebben gemaakt.

Niet alleen het resultaat op de Eindtoets en/of het verwijzingsadvies zijn belangrijke kwaliteitscriteria, misschien nog wel belangrijker is het vervolg van de loopbaan van de kinderen in het VO. Hieronder staat een overzicht van het aantal kinderen dat in 2013 is uitgestroomd t.o.v. het gegeven advies op basis van de toenmalige eindtoetsscore. M.a.w. het geeft inzicht in de houdbaarheid van het schooladvies op basis van de score op de centrale eindtoets ná drie jaar. Uiteraard spelen in driejaar ook veel andere factoren een belangrijke rol in de succeskansen van de leerlingen in het VO (puberteit, vrienden, verschuivende interesses, etc.).

De scholen van ROOS hebben met alle VO-scholen goede werkafspraken, het schooladvies heeft aan status gewonnen en dat komt met name doordat er zorgvuldig werd geadviseerd. Waar mogelijk en nodig wordt gewerkt met 'warme overdracht', worden bevindingen vanuit de basisschoolperiode gedeeld met de ontvangende VO-school.

Zitten de leerlingen die in 2012-2013 naar het voortgezet onderwijs uitstroonden na 3 jaar op, onder of boven het advies op basis van de eindtoetscore?

3.8 Prestatiebox

Om de ambities met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs uit het bestuursakkoord te verwezenlijken heeft het Ministerie extra financiële middelen beschikbaar gesteld in de vorm van de Prestatiebox. Er is geld beschikbaar gesteld voor onder andere verdere professionalisering van schoolleiders en leraren, een budget voor opbrengstgericht werken en de kwaliteit van de cultuureducatie. In Bijlage 1 tot 12 geven de ROOS-scholen ieder een inhoudelijke verantwoording m.b.t. de onderwijsontwikkeling. Daarmee wordt inhoudelijk inzichtelijk welke onderwijsontwikkeling m.b.v. de prestatieboxmiddelen zijn gerealiseerd. In 2016 hebben de ROOS-scholen 147.805,- ontvangen en besteed.

3.9 Verbonden partijen

De verbonden partijen zijn op zichzelf staande partijen waarover de Stichting ROOS geen zeggenschap heeft maar wel een één op één relatie mee onderhoudt. Zie hiertoe pag 33 van de jaarrekening, er zijn vier verbonden partijen; het betreffen zelfstandige entiteiten die van en door ouders van de betreffende scholen instand worden gehouden.

3.10 Klachtenafhandeling

De Stichting ROOS is aangesloten bij de landelijke klachtenregeling LKC (Landelijke Klachten Commissie). De uitvoering hiervan is neergelegd bij IJsselgroep Educatieve Dienstverlening. Met de IJsselgroep is een dienstverleningscontract afgesloten t.b.v. de inzet van een externe vertrouwenspersoon.

In 2016 is er één formele klacht ingediend bij de Geschillencommissie, echter voordat het tot behandeling van de klacht is gekomen is de klacht met betrekking tot het schooladvies VO, ingetrokken.

A4 Personeel

In totaal zijn er in de periode van 1 januari 2016 tot 31 december 2016 101 fte personeelsleden in dienst van Stichting ROOS. Dit getal fluctueert tussentijds minimaal vanwege personele mutaties. Het totaal aantal medewerkers bedraagt 141.

Totaal aantal Fulltime medewerkers:	31
Totaal aantal Parttime medewerkers:	110

Personeelssterkte per arbeidsrelatie

Type aanstelling		Totaal	Fulltime	Parttime
<Niet ingevuld>	Aantal Personen	141	31	110
	Bezetting (wtf)	99,7294	31,0000	68,7294

Het percentage deeltijders is ten opzichte van de fulltimers nog steeds dominant. Ongeveer 70% van het personeelsbestand (in fte) van stichting ROOS werkt parttime. Geleidelijk zal het aandeel fulltimers binnen Stichting ROOS toenemen. Achterliggende visie op deze handelswijze is het bevorderen van continuïteit binnen de ROOS-scholen en het verminderen van inefficiënte tijd en werklust door noodzakelijke overdracht tussen duo partners.

Personeelssterkte per deeltijdcategorie

	Totaal	Deeltijd (WTF) cohort					
		0 - 0.2	0.2 - 0.4	0.4 - 0.6	0.6 - 0.8	0.8 - 1.0	>= 1.0
Aantal Personen	141	1	9	31	39	30	31
Bezetting (wtf)	99,7294	0,1308	2,5339	15,2819	25,2525	25,5303	31,0000

Uit bovenstaand schema blijkt dat ca 81 fte een aanstelling heeft tussen 0,6 en 1,0. Ruim 80% van de personele bezetting behoort dus tot de kernteams van de scholen. In onderstaand schema is het aandeel fulltimers en parttimers over de verschillende functiecategorieën van Stichting ROOS weergegeven.

Personeelssterkte per functiegroep

Functiegroep		Totaal	Fulltime	Parttime
Onderwyzend Personeel	Aantal Personen	116	24	92
	Bezetting (wtf)	81,9061		
Onderwijsondersteunend Personeel	Aantal Personen	14	1	13
	Bezetting (wtf)	7,8246		
Directie	Aantal Personen	11	6	5
	Bezetting (wtf)	9,9987		

Personeelssterkte per inschaling

Schaal		Totaal	Fulltime	Parttime
LA	Aantal Personen	91	12	79
	Bezetting (wtf)	61,1064		
LB	Aantal Personen	25	12	13
	Bezetting (wtf)	20,7997		
DB	Aantal Personen	7	4	3
	Bezetting (wtf)	6,4000		
DA	Aantal Personen	3	1	2
	Bezetting (wtf)	2,5987		
DD	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
0001	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,4883		
0004	Aantal Personen	9	0	9
	Bezetting (wtf)	4,7337		
0006	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,2026		
0008	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,6000		
0009	Aantal Personen	1	1	0
	Bezetting (wtf)	1,0000		
0010	Aantal Personen	1	0	1
	Bezetting (wtf)	0,8000		

De formatie van de stichting wordt hieronder conform het functiebouwwerk getalsmatig weergegeven. Daaruit is tevens af te leiden in welke verhouding de formatie is toebedeeld in de verschillende schalen.

Personeelssterkte per geslacht

Geslacht		Totaal	Fulltime	Parttime
Vrouw	Aantal Personen	118	16	102
	Bezetting (wtf)	79,2550		
Man	Aantal Personen	23	15	8
	Bezetting (wtf)	20,4744		

4.1 Ouderschapsverlof

Van de ouderschapsregeling hebben in 2016 14 medewerkers gebruik gemaakt van betaald en/of onbetaald ouderschapsverlof (dit bedroeg ca. 6 fte).

4.2 Verlof m.b.t duurzame inzetbaarheid budget oudere medewerker

Met ingang van 1 januari 2016 tm 31 december 2016 hebben 29 medewerkers vanaf 57 jaar (1,4 fte) gebruik gemaakt van duurzame inzetbaarheid = 29 % van het aantal fte personeelsleden.

4.3 Werving en Selectie

In 2016 heeft stichting ROOS 3,7 fte benoemd op reguliere formatie. Hiervan betreft 1,9 fte directie vacature en 1,8 fte leerkracht vacature. De werving & selectie verloopt via een samengestelde Benoemings Advies Commissie. Hierin nemen ouders, personeel, de huidige of a.i. directeur en de HR-adviseur deel. Bij de een directievacature wordt aan de BAC nog een MT lid toegevoegd. De BAC stelt nauwkeurig een profielschets op waarlangs de kandidaat getoetst wordt. Stichting ROOS stelt hoge kwaliteitseisen. Door middel van 2 uitvoerige gesprekken vindt uiteindelijk een voordracht aan de Bestuurder plaats. Bij een directie vacature is een selectie/ontwikkelassessment een verplicht onderdeel in de procedure.

4.4 Mobiliteit

Elk jaar wordt in december voorafgaand aan het verslagjaar een wenseninventarisatielijst verstuurd. In 2016 is deze wensenlijst volop benut door de medewerkers. Er hebben kort voor de zomer 40 mobiliteitsgesprekken plaatsgevonden. Daarna hebben we ca 20 wensen in kunnen willigen. De tevredenheid en onderlinge betrokkenheid is hoog. Medewerkers spreken zich open uit naar hun leidinggevende en bestuur over hun ontwikkel- en mobiliteitswensen.

4.5 Ziekteverzuim

In onderlinge samenwerking tussen medewerker, directeur, bedrijfsarts en HR-adviseur is er in 2016 wederom actief beleid gevoerd om het ziekteverzuim percentage zo laag mogelijk te houden. Het is van wezenlijk belang dat medewerkers op een adequate wijze begeleid worden met als doel op verantwoorde wijze en binnen afzienbare tijd terug te keren in het arbeidsproces. Stichting ROOS heeft haar Verzuimbeleid op orde. Het Eigen Regie Model is vergaand geïmplementeerd. Dat betekent dat leidinggevendenden een goed overzicht hebben van hun personeelsleden en op preventieve wijze werken.

Voor onze stichting is het ziekteverzuim volgens het ziekteverzuimprogramma van You Force 5,64%.

41476 - Stg ROOS		Fnc. cat.	Vzm perc.	Kort: 1 - 7	Middel: 8 - 42	Lang: 43 - 730	Lang: > 2 jr.	Aant. open.
41476 - Stg ROOS			5,64	0,46	0,43	4,75		4
Totaal 41476 - Stg ROOS			5,64	0,46	0,43	4,75		4

4.6 Scholing

In 2016 is er door 4 medewerkers een lerarenbeurs aangevraagd. Hiervoor heeft stichting ROOS € 38.000 ontvangen ter vervanging van de betreffende medewerker. In totaal heeft stichting ROOS in 2016 € 83.000 besteed ten behoeve van scholing van de medewerkers. Dit betroffen diverse opleidingen veelal op schoolniveau aangevraagd bij het Bestuur.

4.7 Vertrouwenspersoon

Alle scholen van de stichting zijn aangesloten bij de klachtenregeling van Expertis. Er is in 2016 geen officiële klacht ingediend bij de Geschillencommissie Openbaar / Bijzonder Onderwijs.

4.8 Beheersing uitkeringen na ontslag

Sinds 1 augustus 2015 heeft Stichting ROOS een overeenkomst gesloten met het Mobiliteitscentrum ObT te Borne. Stichting ROOS is alert op de risico's die men loopt in het kader van het ketenbeding (alsmede de instroomtoets PF e.d.).

Het mobiliteitscentrum coördineert momenteel de inzet van de flexibele schil, oftewel Pool B (medewerkers zonder contract bij stichting ROOS). Dit geschiedt zowel voor kortdurend als langdurend verlof.

A5 Huisvesting

5.1 Algemeen

In 2016 is er voornamelijk gewerkt aan de uitvoering van het normale reguliere onderhoud op grond van het MeerJarenOnderhoudsPlan. Om binnen de beschikbare budgetten te blijven vormen nut en noodzaak van het geplande onderhoud belangrijke factoren in de uiteindelijke besluitvorming. De algehele staat van de schoolgebouwen ziet er goed verzorgd uit, dit is mede een gevolg van de nieuwbouwprojecten in de afgelopen jaren. Want de door de landelijke overheid beschikbaar gestelde materiële bekostiging schiet schromelijk tekort om met name een duurzaam adequaat onderhoudsbeleid te voeren.

Dit wordt nog versterkt door de algemene terugloop (krimp) van leerlingen met als gevolg een lagere vergoeding en toename van leegstand. Op basis van de jongste teldatum (1 oktober 2016) is de genormeerde leegstand 19 lokalen ten opzichte van 80 beschikbare lokalen. Dit is een leegstandspercentage van 24%. Afgezien van de instandhoudingsproblematiek hebben zich in het verslagjaar geen bijzondere knelpunten en/of calamiteiten op het gebied van de huisvesting voorgedaan.

5.2 Overheveling buitenonderhoud

Als gevolg van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud is er in 2015 voor alle scholen een integraal onderhoudsplan in samenwerking met Partners & Van Heun opgesteld. Dit adviesbureau begeleidt en ondersteunt de stichting bij de meest voorkomende vraagstukken op het gebied van huisvesting. In het onderhoudsplan wordt geen onderscheid gemaakt tussen het binnenonderhoud en het buitenonderhoud.

Het is lastig een realistisch onderhoudsplan te presenteren, omdat op basis van de objectieve onderhoudsnormen een behoorlijk spanningsveld bestaat tussen hetgeen enerzijds zou moeten en anderzijds daadwerkelijk financieel kan. In de praktijk werkt de stichting daarom met een zogenaamde uitvoeringsagenda. Daarnaast bestaat het niet-opgeloste vraagstuk van de renovatie, dat zorgt nog eens voor extra druk op de financiën in de toekomst.

5.3 Nieuwbouw

Nadat de gemeente Rijssen-Holtten had besloten om voor de Haarschool in Holtten vervangende nieuwbouw toe te kennen, is in het voorjaar gestart met de voorbereidingen van de aanbestedingsprocedure. Door middel van een meervoudig onderhandse inschrijving zijn een vijftal regionale bouwbedrijven uitgenodigd en na een enigszins moeizaam verlopen aanbesteding is kort voor de zomerperiode tot gunning overgegaan. De school wordt gebouwd volgens het concept 'Design en Build' op de bestaande locatie.

Begin november zijn de bouwwerkzaamheden van start gegaan en de vermoedelijke oplevering vindt plaats eind mei/begin juni 2017. Als alles volgens planning verloopt begint het nieuwe schooljaar 2017-2018 in een nieuw schoolgebouw. Gedurende het schooljaar 2016-2017 heeft de school een tijdelijk onderkomen in een door de gemeente beschikbaar gesteld leegstaand schoolgebouw in Holtten.

5.4 Gerealiseerd onderhoud

Zoals gezegd is in 2016 het normale gangbare onderhoud volgens het uitvoeringsplan gerealiseerd. Er kunnen een tweetal grotere projecten worden uitgelicht, die qua omvang en kosten hier nader worden toegelicht.

Bij basisschool de Widerode in Wierden is een deel van de bestaande toiletgroepen vernieuwd met uitbreiding van de capaciteit per groep. Door deze herindeling ontstond de mogelijkheid om één toiletgroep om te bouwen tot een geschikte werkruimte. In combinatie met schilderwerk, installatiekosten en gedeeltelijke vervanging zonwering heeft deze kleine renovatie ongeveer € 60.000 gekost.

In Nijverdal heeft de interne verbouwing bij basisschool 't Heem dit jaar een vervolg gekregen. In deze 2^e fase zijn de oude sanitaire ruimten, overbodig geworden door de vernieuwing van vorig jaar, gesloopt. In de gangen is nieuwe vloerbedekking gelegd en het speellokaal heeft een nieuwe speelvloer gekregen. Daarnaast is gestart met de vervanging van de huidige verlichting door een duurzame energiezuinige (T5) verlichting. In 2017 wordt de laatste fase van het verbetertraject uitgevoerd.

De kosten van deze verbouwingsfase, inclusief regulier onderhoud, zijn € 114.748 waarvan het overgrote deel (€ 105.348) wordt gedekt door gemeentelijke onderhoudsgelden.

5.5 Voorziening onderhoud

Doordat er binnen de stichting wordt gewerkt met één onderhoudsplan, is er ook sprake van één onderhoudsvoorziening. Via de exploitatie wordt jaarlijks aan de voorziening gedoteerd, zodat op termijn aan het noodzakelijk geachte onderhoudsniveau voldaan kan worden.

In 2016 is een bedrag van € 200.000 aan de voorziening toegevoegd en een bedrag van € 138.330 rechtstreeks aan de voorziening onttrokken. Hierdoor is de voorziening gegroeid met € 61.670 en bedraagt de stand op 31 december 2016 € 472.630. Vergeleken met vorig jaar zijn de uitgaven aanzienlijk toegenomen, namelijk met € 39.505, en is de toevoeging € 20.000 lager geweest. Per saldo is de mutatie in de voorziening conform verwachting (= begroting).

A6 Externe relaties

6.1 Algemeen

Het College van Bestuur en de scholen onderhouden diverse contacten met externe instanties. Ook dit jaar hebben vele van deze contacten plaatsgevonden.

6.2 Onderwijsbureau Twente

Het Onderwijsbureau Twente vervult een belangrijke ondersteunende rol voor de organisatie van de Stichting ROOS. Op personeelsgebied is er de ondersteuning van mw. N. Rabbering. Zij verzorgt de personeelsadministratie, registreert het ziekteverzuim.

Op financieel gebied zijn mw. M. Kattier en mw. M. Steenbergen onze vaste contactpersonen. Zij voeren de financiële administratie voor het bestuur en ondersteunen de bestuurder bij het opstellen van de begrotingen, managementrapportages en de jaarrekening.

6.3 Netwerken

De bestuurder nam deel aan verschillende netwerken:

- PO Raad, netwerk financiën;
- VOS/ABB
- regionale collega schoolbestuurders
- Consortium Opleiden in de School Twente (11 schoolbesturen en de lerarenopleiding)

6.4 Opleidingscentra [Pabo, MBO-opleidingen, Calo]

De individuele scholen hebben ook dit jaar regelmatig contact gehad met allerlei opleidingscentra. Studenten van de Pabo's uit Zwolle, Enschede en Deventer maar ook van opleidingen voor onderwijs- en klassenassistent en sportopleidingen lopen stage op de basisscholen. De goede contacten zijn belangrijk omdat de opleidingscentra de collega's voor de toekomst opleiden.

6.5 Onderwijsinspectie

De onderwijsinspectie richt zich steeds meer op toezicht op bestuursniveau. De onderwijsinspectie heeft in 2016 OBS Het Heem bezocht. In haar rapportage heeft de school op drie criteria een goed gescoord. Ook OBS Dijkerhoek is n.a.v. de onvoldoende eindresultaten aan een kwaliteitsonderzoek onderworpen. Het resultaat was bijzonder teleurstellend: het oordeel van de inspectie was Zeer Zwak. Onmiddellijk is er een beroep gedaan op de Vliegende Brigade (PO Raad) voor hulp en bijstand. In nauwe samenspraak is een concreet verbeterplan opgesteld en de eerste resultaten v.w.b. eindopbrengsten en tussenopbrengsten zijn positief. Het versterken van de doorgaande lijn m.b.t. klassenmanagement en didactisch model liggen goed op schema. Op 30 maart 2017 heeft er opnieuw een kwaliteitsonderzoek door de inspectie plaatsgevonden waaruit de bevestiging van de vooruitgang werd gegeven. De status van 'zeer zwak' is komen te vervallen – de resultaten en onderwijskundige organisatie zijn merkbaar verbeterd. Volgend jaar komt er wederom een onderzoek ter definitieve bevestiging.

Er heeft in 2016 geen bestuurlijk gesprek plaatsgevonden.

6.6 Gemeenten

Overleg met vier gemeenten vindt regelmatig plaats. In dit overleg is het afgelopen schooljaar gesproken over decentralisatie van het buitenonderhoud, passend onderwijs en de transitie jeugdzorg. De gemeenten hebben een rol bij het uitvoeren van het landelijke beleid ten aanzien van de centra voor jeugd en gezin. Het onderwijs heeft hier ook een rol in.

A7 Financiën

In dit hoofdstuk worden de balans, exploitatie, kengetallen en risicoanalyse over het boekjaar 2016 gepresenteerd en afgezet tegen de begroting 2016 en de realisatie van 2015.

Een slechte financiële positie zou uitgangspunten in de weg kunnen staan. Een te sterke toename van de financiële reserves (een te goede financiële positie) kan er echter weer toe leiden dat het gevoel wordt versterkt dat de stichting te weinig middelen inzet ten gunste van het onderwijs. Hiertoe heeft de Commissie Don een kengetal, te weten de kapitalisatiefactor, in het leven geroepen. Deze geeft aan in welke mate het kapitaal (lees: totaal vermogen) wordt benut voor de vervulling van taken (lees: geven van onderwijs). In de loop van dit hoofdstuk zal hier verder op worden ingegaan.

7.1 Balans en kengetallen

Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2015	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Materiële vaste activa	1.247.830	1.348.090	Eigen vermogen	965.000	875.770
Vorderingen	484.190	581.560	Voorzieningen	542.440	473.780
Effecten	-	-	Kortlopende schulden	1.063.140	873.010
Liquide middelen	874.400	385.550	Langl. schulden	35.840	92.640
Totaal activa	2.606.420	2.315.200	Totaal passiva	2.606.420	2.315.200

Kengetallen als solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit (en weerstandsvermogen) geven mede inzicht in de continuïteit van de organisatie en zijn ook van belang wanneer het schoolbestuur plannen heeft om forse investeringen te doen. Deze kengetallen zijn 'slechts' een momentopname, berekend naar de in de jaarrekening vastgelegde situatie per 31 december.

Niet het statische beeld van een kengetal, maar vooral de trendmatige ontwikkeling van de gezamenlijke kengetallen over meerdere jaren is essentieel. Het Ministerie heeft naar aanleiding van de resultaten van de Commissie Don reeds enkele streefwaarden geformuleerd. Deze zijn bij het beoordelen van de waarden mede als leidraad genomen.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Kengetal 2016:	1,28
Kengetal 2015:	1,11
Kengetal 2014:	0,91
Kengetal 2013:	1,18

De liquiditeit was de laatste jaren relatief stabiel. De Stichting ROOS had op 31 december 2016 de beschikking over € 874.400,- aan liquide middelen en had daarnaast € 484.190,- openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Dit laatste bedrag is binnen één jaar opeisbaar, waardoor kon worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moesten zijn, te weten € 1.063.140,- Het Ministerie geeft als grenzen voor de liquiditeit 0,5 en 1,5 aan, wat betekent dat de stichting zich daarbinnen bevindt.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. Ze geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: Eigen vermogen (exclusief voorzieningen) gedeeld door het totale vermogen (balanstotaal).

Kengetal 2016	37%
Kengetal 2015:	38%
Kengetal 2014:	36%
Kengetal 2013:	44%

De solvabiliteitsratio geeft aan dat 37% van het totale vermogen uit eigen vermogen (reserves) bestond. Dat houdt in dat 63 % van het totale vermogen gefinancierd werd met vreemd vermogen.

Aan de door het Ministerie vastgestelde ondergrens van 20% voor de solvabiliteit wordt hiermee voldaan.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. Definitie: Resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten.

Kengetal 2016:	1%
Kengetal 2015:	1%
Kengetal 2014	-3%
Kengetal 2013:	3%

De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de omzet als resultaat wordt behaald. Op een omzet van € 8.603.810,- heeft de stichting een positief resultaat van € 89.230,- behaald.

Dit positieve resultaat was 1% van de omzet. Anders geformuleerd betekent dit dat 99% van de omzet direct is besteed aan de doelen van de organisatie, oftewel het verzorgen van goed onderwijs.

De ondergrens en bovengrens van het ministerie zijn 0% en 5%. Met een rentabiliteit van 1% scoort de Stichting dus binnen normen vanuit het Ministerie.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft een beeld, hoe solide de financiële positie van de Stichting ROOS is. Het weerstandvermogen geeft daarmee inzicht om niet voorziene financiële tegenvallers (risico's) in het begrotingsjaar op te vangen met de hiervoor gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Het weerstandvermogen van de Stichting bedraagt over 2016 -3% en is daarmee verbeterd t.o.v. het percentage in 2015 (-6%).

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft de verhouding aan tussen het totale vermogen (actiefzijde van de balans) minus gebouwen en terreinen en de totale baten. Het geeft aan of onderwijsinstellingen een deel van het kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

Nadat in 2009 de Commissie Don de kapitalisatiefactor heeft geïntroduceerd in het PO en de eerste resultaten van onderzoeken hierover aan de hand van de jaarrekeningen over 2009 van de schoolbesturen bekend zijn geworden, heeft het Ministerie in februari 2010 brieven verstuurd waarin de schoolbesturen zijn geïnformeerd over hun financiële positie volgens het beoordelingskader van de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen (CVO).

Hieruit is gebleken dat de Stichting ROOS een acceptabele kapitalisatiefactor had volgens de gehanteerde maatstaven. De bovengrens in het PO bedraagt 35% voor grote instellingen (vanaf € 8 miljoen jaarlijkse baten). De kapitalisatiefactor van de Stichting ROOS bedroeg op 31 december 2016 30% (2015: 26%) wat betekent dat deze onder de bovengrenzen van het Ministerie lag.

Inmiddels is dit eerste onderzoek afgerond en is het financieel beoordelingskader verder ontwikkeld. Een belangrijk nieuw inzicht is dat de hoogte van de financiële buffer, een onderdeel van de kapitalisatiefactor, een nog betere indicatie geeft van de middelen die nog niet zijn ingezet voor het onderwijsproces dan de kapitalisatiefactor zelf. Hieronder is in een tabel de financiële positie van onze stichting in beeld gebracht en zijn de relevante kengetallen opgenomen. Daarbij zijn voor het eerst ook de financiële buffer, de financieringsfunctie en de transactiefunctie als kengetallen gebruikt. De conclusie is dat de financiële buffer verdere versterking behoeft.

	Bovengrens	2014	2015	2016
Bedrag / % kapitalisatiefactor	35%	26%	26%	30%
-/-Bedrag / % financieringsfunctie	n.v.t.	16%	18%	19%
-/-Bedrag / % transactiefunctie	n.v.t.	11%	10%	12%
= Bedrag / % beschikbare (financiële) buffer	5% *1	-2%	-1%	-1%

*1 Voor grote schoolbesturen in het PO en VO wordt een bovengrens van 5% gehanteerd.

7.2 Investerings

Inventaris, apparatuur en leer- en hulpmiddelen van € 500 of meer worden vanaf 2006 geactiveerd, wat met zich meebrengt dat de jaarlijkse afschrijvingsbedragen in de exploitatie worden opgenomen.

Aanschaffingen beneden dit bedrag worden rechtstreeks in de exploitatierekening verantwoord.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Gebouwen/gebouwdelen	3,33%
- Kantoormeubilair	3,33%
- Schoolmeubilair	5,00%
- Inventaris en apparatuur	10,00%
- ICT	20,00%
- Leer- en hulpmiddelen	11,11%

De waarde van de materiële vaste activa is gedurende het kalenderjaar 2016 gedaald met € 100.260 tot een totaalbedrag van € 1.247.830. Deze daling werd veroorzaakt doordat de investeringen in inventaris, apparatuur en leermiddelen in 2016 lager waren dan de afschrijvingen over dezelfde periode.

In het volgende overzicht worden per categorie de investeringen van 2016 vergeleken met de begroting 2016.

Investeringsoverzicht	Realisatie 2016	Begroting 2016	Vershil realisatie- begroting
	€	€	€
Kantoormeubilair	1.670	0,00	1.670
Schoolmeubilair	11.340	11.250	90
Inventaris en apparatuur	7.210	-	7.210
ICT	67.580	56.700	10.880
Leer- en hulpmiddelen	58.260	105.500	- 47.240
Totaal investeringen	146.060	173.450	- 27.390

7.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Stichting ROOS is van € 875.770 op 31 december 2015 gestegen naar €965.000 per 31 december 2016 als gevolg van een positief exploitatieresultaat van € 89.230 in 2016.

7.4 Voorzieningen jubilea

De stand van de voorziening jubilea is op 31 december 2016 aangepast aan het nieuwe aantal van 99,73 fte's op balansdatum (ten opzichte van 101,32 fte per 31-12-2015). Het verplichte forfaitaire bedrag per Fte van is in 2016 gestegen met € 80 ten opzichte van 2015 en bedraagt € 700. De stand per 31 december 2016 bedraagt € 69.810.

Onderhoudsvoorziening

Jaarlijks wordt € 200.000,- gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening.

Het saldo van de onderhoudsvoorziening bedraagt per ultimo 2016 € 472.630 als gevolg van bovenstaande mutaties en onderhoudsuitgaven in 2016 van in totaal € 138.330

7.5 Exploitatie en toelichting

BATEN 2016	8.603.810
LASTEN 2016	8.511.090
Saldo financiële baten/lasten	-3.490
Resultaat 2016	89.230

Analyse financiële positie op balansdatum

In het boekjaar 2016 heeft de Stichting ROOS een positief resultaat van € 89.230,- behaald. Het Eigen Vermogen bedraagt op 31 december 2016 € 965.000,-.

De Algemene Reserve is in 2016 met € 95.220,- toegenomen en de bestemmingsreserve is met € 5.990,- afgenomen over 2016 (afschrijving eerste waardering).

De Algemene Reserve is het zogenaamde vrije deel van het vermogen. De Bestemmingsreserves zijn, met uitzondering van de reserve eerste waardering, bedoeld voor een specifiek toekomstig investeringsdoel alsmede voor het opvangen van specifieke financiële risico's. Per 31 december 2016 is er enkel een reserve eerste waardering aanwezig.

In 2010 is een nieuwe set kengetallen geïntroduceerd om de financiële positie van schoolbesturen te beoordelen: solvabiliteit, kapitalisatiefactor (inclusief bufferliquiditeit), liquiditeit en rentabiliteit. Naast de kapitalisatiefactor heeft de Inspectie van het Onderwijs ook de bufferliquiditeit toegevoegd omdat deze beter dan de kapitalisatiefactor weergeeft welke middelen aangehouden moeten worden als dekking voor risico's.

Kengetal	Formule	2016	2015	Signaleringsgrenzen			
				Ondergrens		Bovengrens	
				Cie. Don	ROOS	Cie. Don	ROOS
Solvabiliteit	Eigen Vermogen / totaal activa	37%	38%	20%	20%	geen	Geen
Liquiditeit	Vlottende activa / vlottende passiva	1,28	1,11	0,5	>1	1,5	1,5
Kapitalisatiefactor	Balans totaal minus huisvesting / totale baten	30%	26,3%	geen	geen	35%	35%
Financiële buffer	Kap. factor transac.f financ.f	-1%	-1,1%	geen	3%	5%	7%
Rentabiliteit	Resultaat / totale baten	1%	0,6%	0%	0%	5%	5%
Weerstandsvermogen	Eigen Vermogen minus vaste activa / Totale Baten	-3%	-5,4%	-	8%	-	10%
Eigen Vermogen	Eigen Vermogen / Totale Baten	11%	10%	nvt	10%	nvt	20%

De stand van de liquiditeit is beperkt, met behulp van liquiditeitsplanning en - monitoring in combinatie met centrale regie op inkoop en investeringen, wordt de liquiditeitspositie zorgvuldig bewaakt. In goede samenwerking met administratiekantoor ObT zijn afspraken gemaakt om een periodieke, actuele liquiditeitsbegroting beschikbaar te krijgen. Zo wordt de liquiditeitsbegroting periodiek ververst en is de liquiditeitsbegroting uitgebreid met een meerjarige doorkijk in overeenstemming met de meerjarenbegroting. Het is duidelijk dat de liquiditeitspositie van de Stichting sturing vergt. De financiële doelstellingen blijven dan ook gericht op het versterken van het weerstandsvermogen en het vergroten van de liquiditeitspositie en de financiële buffer. Dat kan de Stichting realiseren door positieve exploitatieresultaten te boeken. De vastgestelde Jaarrekening 2016 laat een positief resultaat zien van € 89.230,-. Het begrootte resultaat voor 2017 van € 112.697,- wordt als reëel beschouwd, zij het dat geen rekening is gehouden met eventuele gevolgen van de toekomstige nieuwe CAO. Ook de gevolgen van de vorig jaar afgesloten CAO zijn niet volledig gedekt uit extra bekostiging. Het resultaat van de referentie-vergelijking is evenmin te voorspellen. In de afgelopen jaren is de referentievergelijking niet toegepast, daardoor lopen de vergoedingen voor het Primair Onderwijs substantieel achter ten opzichte van de marktsector.

Vergelijking resultaten t.o.v. begrotingen 2015 en 2016

Analyse resultaat begroting en realisatie 2015 2016								
	Begroting		Realisatie		afwijking		analyse resultaat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2016 t.o.v. 2015	2015 t.o.v. 2014
Baten	8.605.058	8.295.690	8.520.931	8.364.180	-84.127	68.490	-156.751	3.554
Overige overheidsbijdragen	19.287	16.690	17.627	23.720	-1.660	7.030	6.093	-32.600
Overige baten	179.943	278.130	260.392	215.910	80.449	-62.220	-44.482	-54.452
	8.804.288	8.590.510	8.798.950	8.603.810	-5.338	13.300	-195.140	-83.498
Personele lasten	7.115.220	6.874.930	7.117.378	6.901.460	2.158	26.530	-215.918	-480.401
Afschrijvingen	216.461	233.130	241.588	246.320	25.127	13.190	4.732	34.474
Huisvestingslasten	752.180	749.900	744.262	721.620	-7.918	-28.280	-22.642	83.333
Overige instellingslasten	631.860	613.240	644.209	641.690	12.349	28.450	-2.519	-31.146
	8.715.721	8.471.200	8.747.437	8.511.090	31.716	39.890	-236.347	-393.740
Baten minus lasten	88.567	119.310	51.513	92.720	-37.054	-26.590	41.207	310.242
Saldo financiële baten en lasten	-2.680	-3.340	-2.655	-3.490	25	-150	-835	-7.711
Resultaat gewone bedrijfsvoering	85.887	115.970	48.858	89.230	-37.029	-26.740	40.372	302.531

Het werkelijke positieve resultaat over het kalenderjaar 2016 bedroeg € 89.230,- terwijl er € 115.970,- was begroot. Ten opzichte van het jaar 2015 is het resultaat met € 40.370,- verbeterd. Hierna wordt ingegaan op de verschillen en worden deze verklaard:

De baten van het Ministerie van OCW zijn € 68.490,- hoger dan begroot in 2016, dit als gevolg van diverse bijstellingen en indexaties, hoofdzakelijk als gevolg van diverse landelijke akkoorden medio najaar 2013, die deels in 2014 en 2015 tot aanpassingen in diverse beschikkingen hebben geleid. Ook is er aanvullende compensatie ontvangen t.b.v. uitwerking van de salarisverhoging / stijging pensioenpremies. De 'Overige Overheidsbaten' zijn € 7.030,- hoger dan geraamd, i.v.m. de afkoop van de alarmeringsfaciliteit voor de scholen in de gemeente Rijssen-Holten. De overige baten zijn in de realisatie van 2016 € 62.220 lager dan geraamd, dit komt omdat de detacheringen van onderwijspersoneel bij andere schoolbesturen, zijn omgezet in aanstellingen bij de betreffende inlenende schoolbesturen.

Per saldo zijn de baten min of meer conform de begroting gerealiseerd, (+ € 13.300,-).

De personele lasten zijn min of meer conform budget gerealiseerd, nl. iets hoger uitgevallen (€ 26.530) dan begroot. Zowel de lonen en salarissen, de sociale lasten als ook de pensioenpremies zijn in de realisatie hoger uitgevallen dan over 2014. Het aandeel personele lasten ten opzichte van de baten bedroeg over geheel 2016 80,2%.

De huisvestingslasten zijn € 28.280,- lager uitgevallen dan begroot, De Overige Instellingslasten zijn iets hoger dan begroot (€ 28.450), hier spelen dubbele kosten met betrekking tot analoge en digitale leer- en hulpmiddelen een belangrijke rol.

De afschrijvingen zijn in de realisatie hoger dan begroot, vanwege de overloop van boekjaren in relatie tot moment van investeren.

Per saldo zijn er € 13.300 meer baten ontvangen dan begroot en zijn er € 39.890 meer lasten gerealiseerd dan begroot.

Het resultaat over 2016 is inclusief het saldo financiële baten en lasten € 26.740,- lager dan begroot

Analyse Resultaat 2016 t.o.v. het resultaat 2015

Het positieve verschil van € 40.372,- tussen het Resultaat 2016 en het Resultaat 2015 wordt veroorzaakt door:

Resultaat gunstiger door:			
Hogere Overige Overheidsbijdrage	€	6.093	
Lagere Personele Lasten	€	215.918	
Lagere Huisvestingslasten	€	22.642	
Lagere Overige Instellingslasten	€	2.519	
			€ 247.172
Resultaat ongunstiger door:			
Lagere Baten OCW	€	156.751	
Lagere Overige Baten	€	44.482	
Hogere Afschrijvingen	€	4.732	
Hogere Financiële lasten	€	835	
			€ 206.800
Verskil resultaat 2016 vs 2015			<u>€ 40.372</u>

De grootste afwijkingen in de realisatie 2016 ten opzichte van de realisatie 2015 inzake de baten, zijn de lagere Baten OCW ((€ 156.751,-). Dit is geheel toe te schrijven aan de daling van de leerlingenaantallen. De personele lasten zijn 215.917,- lager dan in 2015.

Analyse ontwikkeling personele lasten 2016 t.o.v. 2015:

verschilanalyse personele lasten (PL) resultaat 2016 t.o.v. 2015					
	2016	2015	gunstig	ongunstig	
realisatie					
brutolonen en salarissen	5.168.940	5.115.396		53.544	
sociale lasten	895.695	1.222.859	327.164		
pensioenpremies	603.700	639.191	35.491		
uitkeringen	-178.778	-337.772		158.994	
reiskosten	36.695	35.768		926	
dienstreizen	10.257	8.997		1.260	
gratificaties	16.221	19.295	3.074		
loonkosten derden	165.329	311.212	145.882		
dotatie personele voorzieningen	23.214	12.044		11.171	
scholing	82.822	62.656		20.166	
p&a	33.649	29.060		4.589	
arbo dienstverlening	10.777	11.995	1.218		
overig (restitutie)	32.940	-13.323		46.263	
			512.829	296.913	215.916
	6.901.461	7.117.378			

Per saldo zijn de personele lasten 215.917 gunstiger gerealiseerd in 2016 vergeleken met de realisatie over 2015.

De Loonkosten derden zijn als volgt te specificeren:

Loonkosten derden categorie	Begroot '16	Realisatie '16
Advisering onderhoud	€ 26.500	€ 21.416
Advisering diversen	€ 10.000	€ 7.182
Conciërge (inhuur Soweco)	€ 21.000	€ 16.636
Inhuur klasse assistent (gehandicapt)	€ 3.500	€ 5.680
Juridische advisering	€ 15.000	€ 3.659
Leerling begeleiding (add inhuur)	€ 5.600	€ 7.313
Leerkrachten (payroll)	€ 85.344	€ 66.941
PR Advisering	€ 6.000	€ 12.981
Inhuur advies bestuurlijke schaalvergr.	€ 6.000	€ 7.026
Scholing en training	€ -	€ 4.900
Vertrouwenspersoon	€ -	€ 708
Belastingdienst kosten faillissement effe werk	€ -	€ 1.579
ObT mobiliteitscentrum aug-dec 2016	€ -	€ 9.308
Totaal	€ 178.944	€ 165.329

7.6 Begroting 2017

	Begroting 2016	Begroting 2017
Exploitantiebegroting		
Baten		
(Rijks)bijdragen OC&W	8.295.685	8.243.351
Overige overheidsbijdragen	16.688	6.583
Overige baten	164.703	113.411
Totaal baten	8.590.507	8.363.345
Lasten		
Personele lasten	6.874.926	6.649.960
Afschrijvingen	233.134	239.240
Huisvestingslasten	749.900	720.565
Overige instellingslasten	613.238	638.614
Totaal lasten	8.470.198	8.248.379
Saldo financiële baten en lasten	3.340	2.269
Saldo exploitatie	115.969	112.697

Het begrote geconsolideerde exploitatieresultaat van Stichting ROOS is voor het kalenderjaar 2017 € 112.697 positief, tegenover een positief resultaat van € 115.969 in de begroting van 2016.

Voor de jaren 2018-2020 worden positieve exploitatieresultaten verwacht. De dalende baten moeten gecompenseerd worden door dalende personeelslasten. Verwachting is dat dit gerealiseerd kan worden door natuurlijk verloop in de formatie.

De ontwikkeling van de afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de huidige afschrijvingen en het investeringsplan voor 2017-2020. De huisvestingslasten en de overige lasten in de meerjarenbegroting zijn gebaseerd op de begroting 2017.

A8 Continuïteitsparagraaf

8.1 Algemeen

In de brief van 20 december 2013 geeft de minister van OC&W aan dat de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) is uitgebreid met een voorschrift dat voorziet in de opname in het jaarverslag van de zogeheten Continuïteitsparagraaf.

De Stichting onderkent het belang van het structureel inbedden hiervan in onze PDCA-cyclus. We hebben de continuïteitsparagraaf in 2016 dan ook definitief gestalte gegeven en deze beleidsrijk nader onderbouwd.

8.2 Kengetallen

Kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal leerlingen	1381	1388	1359	1327	1306
Bestuur / Management	10,26	10,20	10,20	10,20	10,20
Personeel primair proces	91,53	79,60	77,91	77,91	77,91
Ondersteunend Personeel	8,09	7,82	7,82	7,82	7,82

De leerlingenaantallen over de jaren 2017 tot en met 2020 betreffen geprognoseerde aantallen. Het schoolbestuur baseert haar leerlingenprognose op grond van de analyse zoals deze door het Arbeidsmarkt Platform PO ontsloten wordt uit diverse landelijke data. Hierin zijn de demografische ontwikkelingen, het geboortecijfer en het marktaandeel van de desbetreffende scholen verrekend. Deze cijfers worden jaarlijks in het voorjaar geactualiseerd, zodat de formatie-planning kan steunen op valide en actuele data.

Ten aanzien van personele bezetting is Stichting Roos zich bewust van de krimp in het leerlingenaantal en dus zal het personeelsbestand ook moeten krimpen. Dit is conform de goedgekeurde meerjarenbegroting 2017-2020 gedaan en kan middels natuurlijk verloop worden gerealiseerd.

8.3 Meerjarenbegroting

Balansprognose	2016	2017	2018	2019	2020
Activa					
materiele vaste activa	€ 1.247.830	€ 1.212.590	€ 1.179.480	€ 1.128.030	€ 1.104.550
Totaal vaste activa	€ 1.247.830	€ 1.212.590	€ 1.179.480	€ 1.128.030	€ 1.104.550
vorderingen overig	€ 78.080	€ 194.200	€ 243.180	€ 246.570	€ 246.570
vorderingen OCW	€ 406.110	€ 369.690	€ 371.980	€ 366.110	€ 361.550
liquide middelen	€ 874.400	€ 907.231	€ 1.100.300	€ 1.364.431	€ 1.461.173
Totaal vlottende activa	€ 1.358.590	€ 1.471.121	€ 1.715.460	€ 1.977.111	€ 2.069.293
Totaal Activa	€ 2.606.420	€ 2.683.711	€ 2.894.940	€ 3.105.141	€ 3.173.843
Passiva					
algemene reserve	€ 907.900	€ 1.026.600	€ 1.180.000	€ 1.320.930	€ 1.376.440
bestemmingsreserve publiek	€ 57.100	€ 51.071	€ 45.120	€ 39.211	€ 33.293
Totaal eigen vermogen	€ 965.000	€ 1.077.671	€ 1.225.120	€ 1.360.141	€ 1.409.733
personeel	€ 69.810	€ 67.260	€ 65.870	€ 65.450	€ 65.370
onderhoud	€ 472.630	€ 502.630	€ 582.630	€ 662.630	€ 682.630
langlopende schulden	€ 35.840	€ -	€ -	€ -	€ -
belastingen en soc. premies	€ 297.950	€ 271.900	€ 266.250	€ 264.570	€ 264.260
pensioen	€ 69.100	€ 66.580	€ 65.190	€ 64.790	€ 64.710
vakantiegeld	€ 221.850	€ 213.770	€ 209.330	€ 208.010	€ 207.770
overig kortlopend	€ 474.240	€ 483.900	€ 480.550	€ 479.550	€ 479.370
Totaal overige passiva	€ 1.641.420	€ 1.606.040	€ 1.669.820	€ 1.745.000	€ 1.764.110
Totaal Passiva	€ 2.606.420	€ 2.683.711	€ 2.894.940	€ 3.105.141	€ 3.173.843

De belangrijkste ontwikkelingen lichten wij hieronder toe.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa is gebaseerd op de voorgenomen investeringen alsmede de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten zoals opgenomen in de goedgekeurde meerjarenbegroting 2017-2020.

De vorderingen zullen naar verwachting de komende jaren een constant beeld vertonen. Het grootste bedrag van de vorderingen is jaarlijks het gevolg van het betaalritme van het Ministerie OCW dat niet evenredig met het baten en lastenstelsel loopt.

De mutaties van het eigen vermogen in de komende jaren zijn het gevolg van de hierna gepresenteerde meerjaren exploitatieresultaten.

De voorziening groot onderhoud muteert als gevolg van de voorgenomen dotaties alsmede de te verwachten uitgaven zoals blijkt uit de meerjaren onderhoudsplannen.

De voorziening jubilea is gelijk gehouden de komende jaren, omdat verwacht wordt dat de daling van het aantal personeelsleden wordt gecompenseerd door een hoger forfaitair bedrag per medewerker.

Bij de overige kortlopende schulden zijn op dit moment geen noemenswaardige mutaties te verwachten. Slechts een lichte daling van de premies en pensioenen zijn begroot door de daling in personeel.

Dit alles zal vervolgens leiden tot het voorgaande verloop van de post liquide middelen. Deze fungeert namelijk als sluitpost.

Staat van Baten en Lasten	2016	2017	2018	2019	2020
Baten					
Rijksbijdrage	€8.364.180	€8.243.351	€8.168.936	€8.112.519	€7.995.178
Ov. Overheidsbijdr. en subs.	€ 23.720	€ 6.583	€ 6.583	€ 6.583	€ 6.583
Overige baten	€ 215.910	€ 113.411	€ 70.184	€ 67.184	€ 67.184
Totaal Baten	€8.603.810	€8.363.345	€8.245.703	€8.186.286	€8.068.945
Lasten					
Personeelslasten	€6.901.460	€6.649.960	€6.511.841	€6.470.694	€6.463.064
Afschrijvingen	€ 246.320	€ 239.240	€ 227.706	€ 222.457	€ 198.175
Huisvestingslasten	€ 721.620	€ 720.565	€ 721.130	€ 721.130	€ 721.130
Overige lasten	€ 641.690	€ 638.614	€ 638.614	€ 638.174	€ 638.174
Totaal Lasten	€8.511.090	€8.248.379	€8.099.291	€8.052.455	€8.020.543
Saldo Baten en lasten gewone bedrijfsvoering	€ 92.720	€ 114.966	€ 146.412	€ 133.831	€ 48.402
Saldo Fin. bedrijfsvoering	- € 3.490	- € 2.269	€ 1.037	€ 1.190	€ 1.190
Totaal resultaat	€ 89.230	€ 112.697	€ 147.449	€ 135.021	€ 49.592

Hieronder lichten wij de belangrijkste ontwikkelingen toe.

De te verwachten leerling daling is in de meerjarenbegroting verwerkt en zorgt voor een daling van de hieraan gekoppelde Lumpsum.

De lerarenformatie dient derhalve ook te worden aangepast aan de afname van het leerlingenaanbod.

Hiervoor is in de personeelslasten afname van personeel begroot zoals opgenomen in onderstaande tabel. (afkomstig uit BFP 2017).

Meerjarige Formatie perspectief					
aantal leerlingen		1363	1352	1314	1283
Funciefamilies					
Ped-Didactisch		70,98	69,73	67,98	66,43
Ondersteuning		4,82	4,78	4,65	4,54
Management		10,09	10,01	9,76	9,55
Formatie genormeerd vlgs ratio:		85,89	84,52	82,39	80,52
Extra Personele Inzet					
Gemeenschappelijke Middelen	3	3	3	3	3
inzet OAS Schakel	0,9	*	*	*	*
inzet OAS Blokstoel	0,4	*	*	*	*
inzet transitie Touwladder	1	*	*	*	*
inzet vanwege groei Weemewereld	0,8	*	*	*	*
Totale Operationele Formatie		91,99	87,52	85,39	83,52

Het meerjarig investeringsplan van Stichting Roos is ook opgenomen in de meerjarenbegroting en leidt voornamelijk tot een lichte daling van de afschrijvingen.

De huisvestingslasten en overige lasten zijn in de begroting vooralsnog nagenoeg gelijk gehouden, waarbij enerzijds door de leerling daling een afname is te verwachten, maar door indexatie de kosten omhoog zullen worden bijgesteld. De huisvestingslasten zullen ook bij dalende leerlingenaantallen nagenoeg gelijk blijven.

A9 Treasury en risicomanagement

9.1 Treasury

Onder 'Treasury' verstaan we het beheren van onze (tijdelijk of langdurig) beschikbare financiële middelen zodat we te allen tijde aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen en tegelijkertijd de liquide middelen laten renderen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van rentedragende bankrekeningen en deposito's of beleggingen.

De Stichting ROOS heeft in 2015 een eigen Treasurystatuut opgesteld waarbij het Treasurybeleid van de Stichting ROOS plaatsvindt binnen de kaders van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van 1 januari 2010, houdende regels over het beleggen en belenen van publieke middelen ("Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010").

In 2016 is bovengenoemde regeling gewijzigd in de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Ons Treasurystatuut is aangepast en is dd 5 april 2017 door de interne toezichthouder goed gekeurd. De belangrijkste wijzigingen zijn dat de regeling aangepast is aan de recente wetgeving.

De Stichting ROOS maakt uitsluitend gebruik van de inzet van rentedragende bankrekeningen.

9.2 Risicomanagement

Het Bestuur van de Stichting ROOS is verantwoordelijk voor de interne risicobeheersing en controlesystemen. We maken bij dit alles gebruik van verschillende instrumenten:

- Bij de beleidsvorming en evaluatie maken we zoveel mogelijk gebruik van de zogeheten Plan, Do, Check & Act-cyclus. Dit betekent bijvoorbeeld dat we beleidsplannen op gemeenschappelijk of op schoolniveau vertalen in gedetailleerde begrotingen. We zorgen er vervolgens voor dat we driemaandelijks een voortgangsrapportage krijgen zodat we realisatie en begroting kunnen vergelijken.
- Ons Treasurybeleid en de voor Treasury geldende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd in een treasurystatuut.
- De accountant controleert in ieder geval de rechtmatigheid van onze bestedingen en stelt een verklaring op bij de jaarrekening.
- We hebben alle relevante financiële kaderafspraken vastgelegd.

Rapportage risicobeheersingssysteem

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de wijze waarop Stichting ROOS de risico's van de organisatie beheerst. Risico's worden gezien als die factoren die het behalen van de doelstellingen kunnen bedreigen. In paragraaf 2.12 van dit bestuursverslag gaan wij daar ook uitgebreid op in.

De commissie Don heeft naast signaleringsgrenzen voor de financiële kengetallen, ook een risico-inventarisatie gemaakt. Hierin zijn de volgende risico's aangemerkt als risico's/onzekerheden binnen het onderwijs die (voor een belangrijk deel) niet beheersbaar zijn en niet kunnen worden voorzien:

- fluctuatie in leerlingaantallen
- financiële gevolgen van arbeidsconflicten
- instabiliteit in de bekostiging
- onvolledige indexatie van de bekostiging
- restrisico's

Voor deze risico's heeft de Commissie Don de signaleringsgrenzen voor de bufferliquiditeit gesteld voor kleine besturen op 10% en voor grote besturen (zoals Stichting ROOS) op 5%.

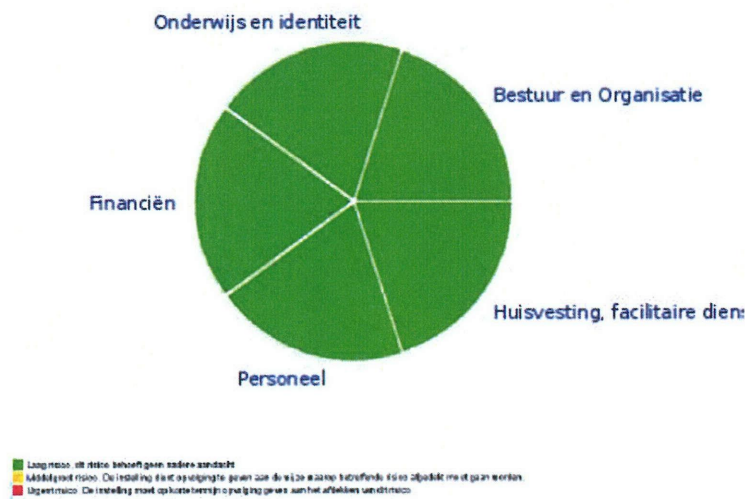
De Stichting ROOS hanteert voor het risicomanagement het instrument dat door de PO Raad beschikbaar is gesteld. Hieronder een korte aanduiding van de werking van het risicobeheersingssysteem en een overzicht van het risicoprofiel van de stichting.

Er is gebruik gemaakt van een webbased softwaretool, die de PO-raad samen met deskundigen uit de accountancy en het onderwijsveld heeft ontwikkeld. De tool bevat standaard een veelvoud aan vragen/risico's die zijn onderverdeeld in een vijftal domeinen:

1. onderwijs en identiteit
2. bestuur en organisatie
3. financiën
4. personeel
5. huisvesting, facilitaire diensten en ICT

De bestuurder heeft in dec 2016 per domein alle vragen doorlopen samen met de beleidsmedewerker financiën en huisvesting. Per risico is de kans op schade en de impact ingeschat en zijn er beheersmaatregelen genoemd. Zo resteert een *netto* risicoprofiel per domein. Tevens is aangegeven of het risico van korte (<1 jaar) of van lange duur is en of het risico na de maatregelen wordt beheerst. Vanuit de risico-tool komt vervolgens een rapportage waarin een taartdiagram is opgenomen met de domeinen en er per domein een *heatmap* is weergegeven. Ook de acties binnen de PDCA-cyclus zijn per domein opgegeven zodat duidelijk is in welke fase er nog maatregelen nodig zijn. Deze uitgevoerde risicoanalyse is een eerste aanzet om de risico's in beeld te brengen. Wellicht dat de komende tijd meerdere stakeholders gevraagd zal worden om vanuit hun perspectief een analyse te maken.

Hieronder het diagram (risicoprofiel) als uitkomst van de tool van de PO-raad en een toelichting hierbij.

Hieruit hebben we de conclusie getrokken dat er geen domeinen zijn waar er sprake is van een urgent risico. Wel zijn er middelgrote risico's waarover in 2017 en verder moet worden gewerkt in hoeverre en op welke wijze deze risico's afgedekt moeten worden.

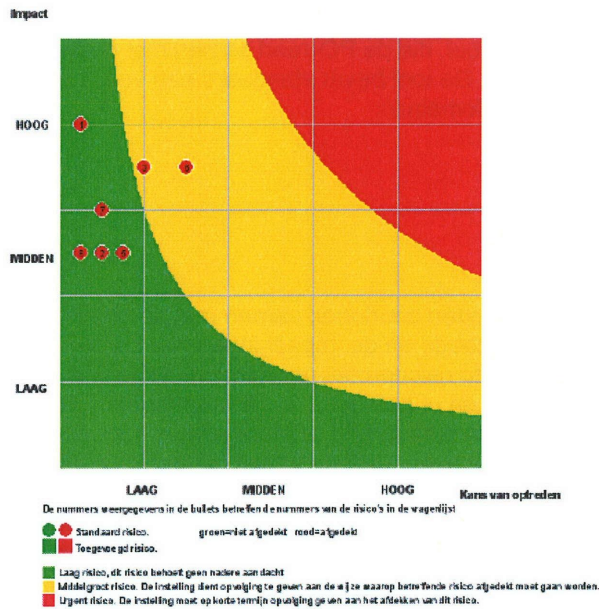
Van de 51 belangrijkste risico's die de (onderwijskundige) doelstellingen van Stichting ROOS kunnen bedreigen, zijn op basis van onze inschatting er geen (0) als urgent en 10 als middelgroot bestempeld. Van deze risico's is 100% adequaat afgedekt zo blijkt uit het door ons ingevulde model.

Tot slot zijn door ons geen risico's benoemd met financiële consequenties op korte termijn. Tevens is er voldoende bufferliquiditeit aanwezig om onverwachte tegenvallers op te vangen. Het blijft echter zo dat we, in navolging van de Commissie Don, te maken hebben met risico's die bij deze sector horen en waar we onze reserves voor aanhouden c.q. opbouwen.

De zgn. 'Heatmap' Onderwijs en Identiteit, laat het volgende beeld zien:

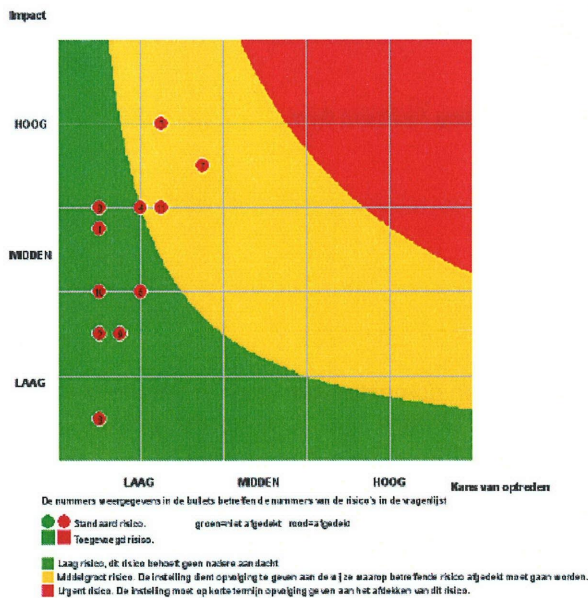
Heatmap Onderwijs en identiteit

Er is sprake van 2 middelgrote risico's, dat betreffen: (3) kwaliteitszorg en (6) sociale veiligheid. Beide risico's zijn door aanvullende en passende maatregelen adequaat afgedekt.

De 'Heatmap' Personeel levert het volgende beeld op:

Heatmap Personeel

Met daarin de volgende vier middelgrootte risico's: 3, 4, 7, 11

- Onvoldoende en/of onvoldoende bekwaam personeel
- Ondoelmatige inzet personeelsinstrumenten
- Een functionaris op een sleutelpositie valt plotseling weg
- Overheersende cultuur belemmert ontwikkeling van de organisatie

Deze vier middelgrootte risico's zijn adequaat afgedekt met passende maatregelen.

A10 Verslag Raad van Toezicht

Jaarverslag 2016 Raad van Toezicht Stichting ROOS

Samenstelling

Omvang en samenstelling

De Raad van Toezicht kent 5 tot 7 zetels. Binnen de raad zijn de volgende functies onderscheiden:

- Voorzitter
- Vicevoorzitter

De volgende commissie is ingesteld:

De auditcommissie, deze was in 2016 samengesteld uit de volgende personen: de heer L.G.M. van Minderhout en mevrouw G.W. Dekker-Goorman

Leden van de Raad van Toezicht

<i>Naam</i>	<i>Adres</i>	<i>Geb. datum</i>
Mevrouw G.W. Dekker-Goorman	Kolweg 7, 7451 AA Holten	11-12-1972
De heer L.G.M. van Minderhout	Pastoriestraat 60, 7451 ES Holten	20-07-1956
Mevrouw I.E. Fuchs	E. van Bronkhorststraat 7, 7412 DL Deventer	16-04-1948
Mevrouw M.J.C. Stevelink	Deldensestraat 96, 7621 EK Borne	28-07-1964
De heer P.R. Zwart	Anemoon 13, 7443 LH Nijverdal	24-01-1955

Rooster van aftreden

Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit:

01-01-2019	De heer L.G.M. van Minderhout	[2 ^e termijn]
01-01-2019	Mevrouw I.E. Fuchs	[2 ^e termijn]
01-01-2017	De heer P.R. Zwart	[1 ^e termijn, is tussentijds gestopt per 1-3-16]
01-01-2017	Mevrouw G.W. Dekker	[1 ^e termijn]
01-01-2017	Mevrouw M.J.C. Stevelink	[1 ^e termijn]

Honorering

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een onkostenvergoeding voor het bezoeken van bijeenkomsten buiten de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht om. Hieronder vallen reiskosten en de eventuele aanmeldkosten van de bijeenkomst.

Toezicht visie

De Interne Toezichthouder:

ziet actief toe dat de Bestuurder zich bezighoudt met het (besturen van) de scholen voor PO van de Stichting ROOS en de kwaliteit hiervan en staat de Bestuurder met raad terzijde en fungeert als werkgever van de Bestuurder.

Het bestuurlijk werk vindt grotendeels plaats aan de hand van een zogenaamde Beleidsagenda, een overzicht van onderwerpen waarover bestuurlijke uitspraken gedaan moeten worden. Dit overzicht stemt het onderling overleg in de tijd af tussen Raad van Toezicht, Bestuurder, GMR en MT.

De Interne Toezichthouder wordt door de Bestuurder frequent en gedetailleerd op de hoogte gebracht van de stand van zaken in de scholen.

Periodiek wordt de toezichthouder op de hoogte gesteld van de:

- onderwijskwaliteit,
- samenstelling en welbevinden personeel,
- financiële positie van de Stichting en
- huisvesting, zowel t.a.v. het onderhoud als de nieuwbouwprojecten (vervangende nieuwbouw).

Tijdens iedere vergadering van de Toezichthouder is er een 'Stand van zaken bericht', waarin actualiteiten met betrekking tot de scholen, de mensen en de omgeving van de Stichting gerapporteerd worden.

De Raad van Toezicht ziet toe op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de scholen door gesprekken met het administratiekantoor. Zij heeft hiervoor een auditcommissie ingesteld.

De Raad van Toezicht hanteert de "Code Goed Bestuur van de PO-raad".

De voorzitter van de Raad van toezicht en de Bestuurder hebben regelmatig bilateraal overleg. In zo'n bilateraal overleg tussen de Bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht worden de volgende onderwerpen telkens besproken: de lopende actiepuntenlijst, de agenda voor de komende bestuursvergadering en wordt stilgestaan bij actualiteiten.

De Bestuurder heeft periodiek overleg gehad met een lid van de Raad van Toezicht over financiële onderwerpen; deze besprekingen zijn vooral gericht op het uitlijnen van het financieel beleidskader van de Stichting, vooral met betrekking tot stuur- en kengetallen.

De Raad van Toezicht heeft de taken en bevoegdheden uitgeoefend conform de statuten van de Stichting en zoals die zijn uitgewerkt in het managementstatuut.

De uitvoering van het toezicht

Goedkeuring begroting en het jaarverslag

De begroting 2016 is goedgekeurd op 16 december 2015;

Het jaarverslag 2015 is goedgekeurd op 30 maart 2016.

Accountant

De Raad van Toezicht heeft Ten Kate Huizinga aangewezen als accountant voor de controle van de jaarrekening 2016.

Werkgeverstaken

Er hebben geen benoemingen, schorsingen, ontslagen en gerechtelijke procedures plaatsgevonden binnen het Bestuur.

Beoordeling bestuur

Het Bestuur is beoordeeld op basis van het beoordelingskader bestuurder zoals beschreven in Handboek Governance.

Klankbordfunctie

De Raad van Toezicht heeft gesprekken gevoerd met de Bestuurder, GMR, MT en het administratiekantoor.

In 2016 is in het kader van 'schatgraven in eigen tuin' een van de scholen van ROOS bezocht, hierbij konden de leden van het toezichthoudend orgaan kennisnemen van een aantal kenmerkende activiteiten van de betreffende school.

Inrichting van de rechtspersoon

Er heeft in 2016 geen aanpassing plaatsgevonden van de statuten, reglementen en de Code Goed Bestuur.

Vergaderingen Raad van toezicht

In het jaar 2016 heeft de Raad van Toezicht 8 keer vergaderd, 7 keer met het Bestuur en 1 keer intern.

De Toezichthouder heeft in november 2016 haar functioneren en optreden geëvalueerd aan de hand van de richtlijnen zoals opgenomen in het Handboek Governance. Uit deze evaluatie zijn enkele conclusies getrokken gericht op het verder professionaliseren van Toezicht en Bestuur. Een van deze conclusie is het worden van lid van de Vereniging van Toezichthouders in het Onderwijs. Dit laatste is inmiddels geëffectueerd.

Hieronder vindt u een overzicht van de onderwerpen welke tijdens de 8 bijeenkomsten van de Raad van Toezicht gedurende 2016 zijn behandeld.

In 2016 is er wederom binnen het Bestuur en de Raad van Toezicht veel aandacht geweest voor de continuïteit van de stichting ROOS en de herijking strategische koers. In dit kader zijn scenario's in tijden van krimp en onderzoeksgegevens besproken aangaande mogelijke samenwerking van stichtingen openbaar basis onderwijs.

Jaarlijkse bespreking risicomanagement inclusief SWOT Stichting ROOS;

Voorlopig resultaat 2015; Jaarrekening en Jaarverslag 2015; Financiële rapportage 1e en 2^e kwartaal 2016;

Actuele beleidsontwikkelingen (landelijk); Monitor Onderwijskwaliteit; Passend Onderwijs (voortgang en ontwikkeling); Concept BestuursFormatiePlan; Uitvoering opheffing obs de Bosschool;

Meerjarenbegroting; Kaderbrief begroting 2017; Bijeenkomst Gemeentelijke Coördinatiecommissie van Toezicht; Gedetailleerde Begroting 2017; Liquiditeitsbegroting 2017; Investeringsplan.

De heer L.G.M. van Minderhout, voorzitter

Mevrouw M.J.C. Stevelink, vicevoorzitter

Bijlage 1.

Daltonschool Reggewinde

De Vreedzame School

Al enkele jaren zocht Daltonschool Reggewinde naar een manier om vorm te geven aan de lessen sociaal emotionele ontwikkeling en burgerschapsvorming. Een les uit een methode aanbieden en vervolgens over gaan naar een andere les is niet wat het personeel van de Reggewinde voor ogen had. Sociale vaardigheden moeten immers verweven zijn in de dagelijkse omgang met elkaar. Ook om de uitgangspunten *"Op de Reggewinde word je gezien en gehoord en voel je dat je erbij hoort"* en *"Op de Reggewinde werken we structureel aan persoonlijkheidsontwikkeling"* effectief vorm te geven, is de school aan de slag gegaan met het programma en de filosofie van de Vreedzame School.

Daar hoort een gedegen training bij die het team van de Reggewinde momenteel aan het volgen is. Aan het eind van deze scholing wordt een licentie verleend en mag de school zich 'Vreedzame School' noemen. De Reggewinde behoort dan tot één van de 500 scholen die hen zijn voorgegaan.

De Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Hoewel er een programma is met een wekelijkse les voor alle groepen, is De Vreedzame School veel meer dan een methode. Het is een filosofie, een aanpak, waarin de eigen kracht van kinderen centraal staat. De Vreedzame School mikt op een verandering van de school- en klascultuur. Kinderen krijgen taken en verantwoordelijkheden in de klas, in de school, en ook in de omgeving van de school. Er worden aparte 'leerlingmediatoren' opgeleid die helpen bij het oplossen van conflicten. Bovenal krijgen kinderen een stem: ze leren meedenken over hun omgeving en daar verantwoordelijkheid voor nemen. Zo leren de leerlingen allerlei vaardigheden die ze nodig hebben als (toekomstig) burger in onze democratische samenleving. De klas en de school als een oefenplaats voor democratisch, actief burgerschap. Daltonschool verwacht met de Vreedzame School daar een positieve bijdrage aan te kunnen leveren.

Bijlage 2.

OBS de Blokstoekte

De Blokstoekte streeft naar een sterke persoonlijkheidsontwikkeling van kinderen door middel van actief burgerschap. Wij willen kinderen de handvatten bieden om zich te ontwikkelen op het gebied van sociale leefbaarheid, milieu en leefomgeving en economisch bewustzijn). Werken vanuit het begrip SAMEN, samen werken, samen leren, samen spelen en samen leven. Ons hoofddoel is kinderen 'leren leren', leren communiceren en leren hun en andermans geluk te organiseren.

We vinden het erg belangrijk om samen met kinderen en ouders van de Blokstoekte in te zetten op duurzaamheid.

In het kader van deze visie hebben we een aanvraag gedaan bij het Leraren ontwikkelfonds en deze is ook toegekend. Hierdoor kunnen we een goede start maken met onze ambitie om verschillende projecten op te zetten op het gebied van duurzaamheid in brede zin (People, Planet en Profit). Wil je dat leerlingen gaan nadenken over duurzame ontwikkeling dan moet je met hen werken aan de volgende punten:

- *Kennis en inzicht* verwerven over samenhang en gevolgen vanuit verschillende invalshoeken. Bij een dilemma of vraagstuk kijken ze naar gevolgen voor *people*, *planet* en *profit* en voor hier en nu, daar en later.
- *Betrokkenheid creëren door beleving*. Je wilt dat kinderen een gevoel van zorg krijgen voor zichzelf, de ander en de omgeving.
- *Waardenontwikkeling en keuzes maken*. Je wilt kinderen leren om een afweging te maken die gebaseerd is op kennis en beleving (ofwel de voorgaande stappen). Het gaat erom leerlingen bewust te maken van de *eigen* waarden of ze te stimuleren eigen waarden te vormen.
- *Handelingsperspectieven*. Je wilt kinderen leren zorg dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving. Doordat het aangevraagde subsidiebedrag is toegekend kunnen we actief burgerschap & duurzaamheid verder door ontwikkelen tot een eigen "Blokstoekte" leerlijn.

Bijlage 3.

OBS Weemewereld

Hét doel voor 2016 was: Weektaak-verbetering en daardoor onderwijsverbetering!

Thema was: "Wat ga ik die les leren?" of "Wat is het **lesdoel** voor de les?"

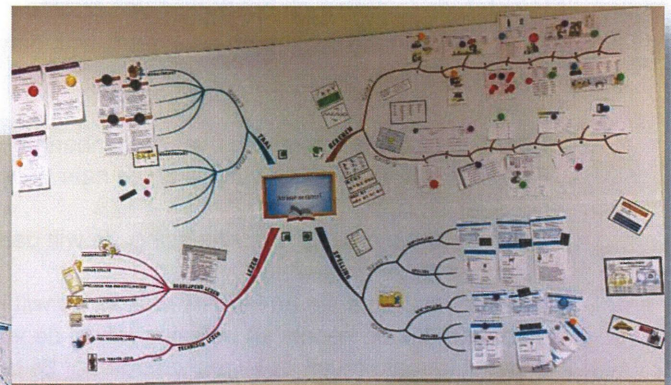
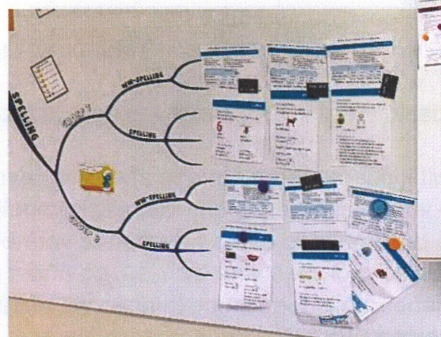
Passend bij Dalton werken de leerlingen met een weektaak, waarop de lessen gepland kunnen worden, die de betreffende week aan de orde komen.

In 2016 hebben we, na verschillende studiemomenten, gerealiseerd dat het lesdoel functioneel deel uit gaat maken van de week/dagtaak, zodat leerlingen zich optimaal voor kunnen bereiden op de les.

Tijdens het plannen kunnen de leerlingen bekijken of ze het beschreven **lesdoel** beheersen of dat er nog instructie gevolgd moet worden. Ze schrijven zich dan in voor de instructie.

Door deze aanpak zijn de leerlingen, die instructie nodig hebben, gemotiveerd om hieraan deel te nemen. En zijn leerlingen, die het lesdoel beheersen, gemotiveerd om met de verwerking bezig te gaan. Natuurlijk wordt dit proces begeleid door de leerkracht in de rol van coach.

In groep 3/4 wordt het doel van de les op de weektaak beschreven. In de bovenbouw staat het doel van de les ook op de datamuur, met daarnaast een intekenlijst voor de verschillende instructies van de week.

Groep 7/8: Mindmap lesdoelen voor rekenen, begr.lezen, spelling, taal.

Tevens is er in 2016 een start gemaakt met het clusteren van de onderdelen van de rekenlessen, zodat er nog meer gedifferentieerd geïnstrueerd kan worden. Hier gaan we in 2017 mee verder.

Naam: _____ Week: 7 - 13 mrc

Rekenen SB Blok 1					Lesdoel		
P	IP	I	Les	Wat nodig?	Maken	A	
			Week 1 les 3	Werkblad 1 werkboek les 13	4,5,6		Je leert lengtes noteren met een komma
			Week 1 les 3	Tablet	2,4,5,6		Je leert lengtes noteren met een komma
			Week 3 les 3	Werkblad 2 werkboek les 27	3,4,5		Je herhaalt 't kg., hg en g.
			Week 3 les 3	Tablet	2,3,4		Je herhaalt 't kg., hg en g.
			Taak 3.1	Tablet			Weemewereld - 2016-2017 - Alle documenten
			Taak 3.2	Tablet			https://ocw.wvts.nl/sharespoint.com/sites/weemewereld/Weektaaken
			Taak 3.3	Tablet	1,2,3,4,5,6		
			Lesdoel 270	Tablet	35aenven		Je herhaalt 't kg., hg en g.
			Lesdoel 250	Tablet	35evenen		Je leert lengtes noteren met een komma

Taak Thema 6 Week 1					Lesdoel		
P	IP	I	Les	Wat nodig?	Maken	A	
			Les 1	Taafboek blz 43-45	1,2,3		Je oefent met de 12 themawoorden
			Les 2	Tablet	1,2,3,4		Je leert de ik-voorn
			Les 4	Tablet	1,2,3,4		Je leert dat een onderwerp en een werkwoord bij elkaar horen
			Les 5	Tablet	1,2,3,4		Je oefent de 12 themawoorden, ik vorm en onderwerp met werkwoord
			Les 8	kopieerblad	alles		Je leert hoe je halbu maakt
			woordenschat	Tablet	Les 4		Werken en besnoepen
			woordenschat	Tablet	Les 5		Werken en besnoepen
			woordenschat	Tablet	Les 6		Werken en besnoepen
			woordenschat	Werkboek	blz 26-27		

Spelling Thema 6, week 1					Lesdoel		
P	IP	I	Les	Wat nodig?	Maken	A	
			Films 1	Tablet	1 t/m 15		Je leert hoe je woorden met twee verschillende medeklinkers in het midden schijft
			Dicties 1	Tablet	1 t/m 8		
			Les 2	Tablet	1, 2, 3, 4 5, 6, 7, 8		
			Films 3	Tablet	1 t/m 15		Je leert hoe je woorden met twee verschillende medeklinkers in het midden schijft
			Dicties 3	Tablet	1 t/m 8		
			Les 4		1, 2, 3, 4 5, 6, 7, 8		
			Les 2	Werkblad 3	1,2,3		
			Les 4	Werkblad 4	1,2,3		

Groep 5: Weektaak, met in de tweede kolom de lesdoelen

Bijlage 4.

OBS de Salto en ODBS 't Heem

“Wie veel vraagt, zal veel leren en veel onthouden”.

Onder dit motto hebben De Salto en 't Heem afgelopen periode deelgenomen aan Thinking For Learning, waarbij we een subsidie hebben ontvangen van het KWTO (Kenniscentrum Wetenschap & Techniek). Thinking for Learning is een houding waarbij het denken en leren centraal staat. Het is geen methode met losse lessen, maar een schoolbrede aanpak die ervoor zorgt dat leerlingen het vermogen helder en onafhankelijk denken ontwikkelen. Dit sluit goed aan bij de manier van werken op beide scholen, waarbij meervoudige intelligentie en 21st first skills uitgangspunt zijn.

Zo leren leerlingen belangrijke (sociale) vaardigheden als reflecteren, doorzetten, feedback geven en ontvangen en samenwerken. Door dit breed in te zetten in het onderwijs verbetert het pedagogisch klimaat, zijn leerlingen meer betrokken en is bewezen dat leerlingen beter en sneller leren.

'reflecteren'

Leerkrachten werken met plezier aan de lessen waarbij ze in staat zijn:

- leerlingen beter en sneller te laten leren (ook zwakke leerlingen!);
- leerlingen met meer zin, plezier en betrokkenheid te laten leren;
- leerlingen te leren zelf de verantwoordelijkheid voor hun leren te willen nemen;
- de sociale en affectieve ontwikkeling van leerlingen te versnellen.

Tijdens de bijeenkomsten worden veel vaardigheden aangeboden en geoefend. Deze zijn direct toepasbaar in de dagelijkse praktijk. Ook coaching on the job is een onderdeel van Thinking for Learning. Deze wordt door beide teams als zeer waardevol ervaren.

'samen aan de slag'

Deze ontwikkelingen en inzichten hebben dus gevolgen voor het onderwijs op onze scholen in de volle breedte: op school-, klas-, leerkracht- en leerlingniveau. Daardoor ontstaat alignement binnen de scholen.

Mede door Thinking for Learning zullen beide scholen intensief gaan samenwerken, waarbij iedere school zijn eigen identiteit en locatie behoudt. Deze inhoudelijke samenwerking zal leiden tot nog betere scholen, die hun leerlingen voorbereiden op de toekomstige maatschappij.

Bijlage 5.

OBS Widerode

Groepsgewijs probleem oplossen in Bèta Burgerschap.

De Widerode heeft ervoor gekozen om op schoolniveau, vanuit wetenschap en techniek, talentontwikkeling verder vorm te geven. Wij willen naast de basisvaardigheden zoals rekenen en taal ook andere vaardigheden ontwikkelen zoals:

- Analyseren en gebruik maken van informatie
- Aanpakken van complexe problemen
- Leren samenwerken/ begrijpen van en de interactie met anderen
- Komen tot een oplossing van een probleem en de bijbehorende instrumenten kunnen gebruiken

Omdat activiteiten met W&T en Onderzoekend leren voldoen aan gestelde eisen passen ze daardoor uitstekend binnen een programma om talent te bevorderen.

De Academische opleidingsschool is een lerend netwerk waarbij kritisch nadenken, probleemoplossend denkvermogen en zelfstandige informatieverwerking uitgangspunt zijn.

Op de Widerode neemt een aantal leerkrachten deel aan het project: Tech Your Future (locatie Saxion Enschede) met als onderwerp: groepsgewijs probleem oplossen in Bèta burgerschap. De leerkrachten ontwikkelen een eigen lessenspakket van 8 lessen die gemiddeld 45 minuten duren. De opbouw van deze lessen hebben het volgende verloop:

- Introductie van het probleem
- Actoren in kaart brengen
- Vergelijken van informatie (2)
- Gastlessen in - of buiten de school (2)
- Scenario's ontwikkelen
- Beslissingen nemen

Op de Widerode is op dit moment de eerste lessencyclus afgerond. Door middel van uitwisseling wordt begonnen met een nieuwe lessenserie die door andere deelnemers binnen het project ontwikkeld is. Dit project zal afgerond worden in juni 2018.

**TECH
YOUR
FUTURE**

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Talentvolle kinderen

Op de Widerode hebben wij speciale aandacht voor talentvolle kinderen. Deze kinderen komen wekelijks bij elkaar om te werken aan hun projecten. Deze projecten zijn meestal vraag gestuurd, dat betekent dat deze leerlingen zelf onderwerpen mogen kiezen waar zij aan willen werken. Daarnaast

werken de leerlingen aan 'grote' projecten waarbij de begeleiders van deze projectgroep een veelomvattend onderwerp bedenken (menselijk lichaam, kunst, voeding etc.). De leerlingen zoeken op verschillende manieren informatie over deze onderwerpen en mogen de verwerking/presentatie van de opgedane informatie zelf kiezen.

De leerlingen komen tevens in de projectgroep bij elkaar om:

- Gelijkgestemden te ontmoeten
- Het uiten van gevoelens en emoties in een kleine groep.
- Praten over problemen die ze tegenkomen in de eigen groep (onbegrepen voelen)
- Uitdaging te krijgen.
- Te leren doorzetten en falen.

We maken onderscheid tussen leerlingen uit de onderbouw (groep 1,2,3 ,4) en bovenbouw (groep 5,6,7,8). De onderbouwleerlingen werken voornamelijk aan kortdurende projecten (1 à 2 weken). De uitleg en opdrachten worden gegeven tijdens de bijeenkomsten en de uitvoering gebeurt het meest in de klas. Daarnaast wordt er tijdens de bijeenkomsten veel tijd besteed aan filosofische spelletjes, kinderkwaliteitenspellen en individuele gesprekken.

De bovenbouwleerlingen werken op dezelfde manier, de opdrachten zijn veel uitgebreider en bestrijken soms een periode van 4 weken. Daarnaast werken deze leerlingen met Acadin. Dit is een digitale leeromgeving voor talentvolle kinderen. Zie www.acadin.nl. Zij leren met Acadin: plannen, zelfstandig werken, opdrachten uitvoeren en reflecteren op hun eigen werk. Uiteindelijk kunnen deze projecten bewaard worden in een eigen portfolio. In het schooljaar 2016-2017 zijn de begeleiders van de projectgroep begonnen met het maken en invullen van kindplannen. Op deze manier leren we de onderwijsbehoefte van de individuele leerling in kaart te brengen en daar op bewuste wijze naar te handelen, zodat we elke leerling optimaal kunnen begeleiden.

Bijlage 6.

ODBS De Holterenak

'Leeskriebels en krabbels op de Holterenak'

Vanwege de onvoldoende resultaten in de middenbouw op het gebied van technisch lezen heeft er op de Holterenak een ontwerponderzoek plaatsgevonden. Dit ontwerponderzoek bestaat uit drie hoofdfasen:

- het vooronderzoek
- het ontwerp
- de effectmeting

Op basis van het vooronderzoek, dat bestaat uit een literatuurstudie en een behoefteonderzoek, is er een onderbouwde keuze gemaakt voor het ontwerpdoel.

Het doel is om de resultaten van de leerlingen uit groep 4 en 5 op het gebied van technisch lezen, de vaardigheid om geschreven taal om te kunnen zetten in gesproken taal, te verbeteren. Hierbij wordt de focus gelegd op de fase van het voortgezet technisch lezen en wordt ingezet op het vergroten van het leestempo en het automatiseren van leesstrategieën. De interventie die ontworpen wordt is dus gericht op het verbeteren van het leestempo en de leesstrategieën.

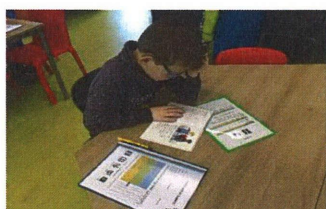
Om tot goede oplossingsalternatieven te komen voor een ontwerp is er gewerkt met inspirerende voorbeelden. Hiervoor is een bezoek gebracht aan de Kees Boekeschool, waar voornamelijk gewerkt wordt vanuit leerdoelen in plaats van uit een methode, en aan een school die werkt met het project 'de Bibliotheek op school'. De verschillende oplossingsalternatieven zijn met elkaar vergeleken, waarbij het 'circuitmatig werken' als meest geschikt en haalbaar naar voren kwam. Bij het maken van het ontwerp wordt dus rekening gehouden met het werken op een circuitmatige manier.

Tijdens het ontwerpproces is er gewerkt vanuit een aantal achterliggende theorieën, namelijk de theorie van Vygotsky met betrekking tot 'de zone van de naaste ontwikkeling' en de vijf dimensies van Marzano. Deze dimensies zijn gericht op het leren, denken en ontwikkelen van kennis. In samenwerking met taalexpert R. Berends is er een eerste opzet gemaakt van het ontwerp. Hierbij zijn vijftien verschillende effectieve werkvormen met betrekking tot het technisch lezen in groep 4 en 5 uitgewerkt. Naar aanleiding van dit ontwerp hebben er drie formatieve evaluaties plaatsgevonden, waarbij het ontwerp aangepast en verbeterd is. Deze aanpassingen en verbeteringen hebben uiteindelijk geleid tot het definitieve product: 'Leeskriebels en krabbels'. Leeskriebels en krabbels is leermateriaal waarmee leerlingen op een zelfstandige en circuitmatige manier kunnen werken om het leestempo te vergroten en het automatiseren van de leesstrategieën te verbeteren. Er wordt gewerkt met vijftien verschillende werkvormen rondom het lezen van woorden, teksten en voorlezen. De leerlingen werken hier vier keer per week gedurende een half uur mee. Hierbij is er een keuze om zelfstandig of samen te werken. De leerlingen stellen doelen en registreren de uitgevoerde werkvormen.

Na een interventieperiode van vier weken heeft er een effectevaluatie plaatsgevonden. Hierdoor kan er antwoord gegeven worden op de onderzoeksvraag: Heeft de interventie ertoe geleid dat het leestempo en het automatiseren van leesstrategieën van de leerlingen uit groep 4 en 5 verbeterd is?

Er kan geconcludeerd worden dat de interventie ertoe geleid heeft het leestempo van de leerlingen uit groep 4 en groep 5 te verbeteren. De leesstrategieën laten een gevarieerd beeld zien waarbij op drie van de vijf strategieën een verbetering te zien is. Gezien de positieve effecten is het aan te bevelen om het product Leeskriebels en krabbels als werkwijze in te zetten in de middenbouw voor het voortgezet technisch lezen. Het product kan uitgebreid worden naar groep 6, waardoor er een goede doorgaande lijn in de middenbouw ontstaat.

Leeskriebels en krabbels! ☆☆☆

Naam: _____
Groep: _____
Registronummer: _____ Tussentoonstelling: _____ Eindtoets: _____
Doel week 1: _____
Doel week 2: _____
Doel week 3: _____
Doel week 4: _____

Met welke kaart heb ik gewerkt?	Kluisjes voor week			
	1	2	3	4
1. Een woord krijgen van een plaatje				
2. Een woord zoeken				
3. Een woord zoeken op een kaart				
4. Een woord zoeken op een kaart				
5. Een woord zoeken op een kaart				
6. Een woord zoeken op een kaart				
7. Een woord zoeken op een kaart				
8. Een woord zoeken op een kaart				
9. Een woord zoeken op een kaart				
10. Een woord zoeken op een kaart				
11. Een woord zoeken op een kaart				
12. Een woord zoeken op een kaart				
13. Een woord zoeken op een kaart				
14. Een woord zoeken op een kaart				
15. Een woord zoeken op een kaart				

Afsluiten met de kluisjes: **donderdag - vrijdag - zaterdag - zondag - woensdag**

De betekenis van de pictogrammen:

lezen	lezen	lezen	lezen	lezen

Bijlage 7.

OBS De Schakel

OBS De Schakel is in september 2016 gestart met het implementeren van PBS, Positive Behaviour Support. PBS is gericht op het creëren van een veilige leeromgeving. Een omgeving die gedragsproblemen voorkomt en het leren bevordert. De school wordt hierin begeleid door een PBS-coach die verbonden is met het samenwerkingsverband Twente Noord en het PBS-team Nederland. Er is gestart met een online voormeting. De voormeting bestond uit een korte online vragenlijst voor de leerkrachten en een online monitor voor alle leerlingen van groep 5 t/m 8. In juni 2017 volgt een volgende meting. Na afloop ontvangt de school een rapport over het sociale klimaat in de klas. November 2017 volgt er dan nog een follow up meting.

Tijdens een eerste studiedag van het team zijn de waarden geformuleerd die de school belangrijk vindt. Voor De Schakel zijn dit: **VEILIGHEID, RESPECT, (ZELF)VERANTWOORDELIJKHEID** en **BETROUWBAARHEID**. Alle gedragsverwachtingen (regels), in alle ruimtes, zijn beschreven in een klassenmatrix, gekoppeld aan de 4 waarden. De 4 waarden zijn gevisualiseerd en vinden we overal terug binnen de school.

Het schoolteam heeft een systeem van positieve bekrachtiging ontwikkeld en hier wordt schoolbreed mee gewerkt.

Naast de online meting voor de groepen 5 t/m 8 wil het team meer data verzamelen over gedragsincidenten. 2x keer per jaar vindt er een incidentenregistratie plaats. Deze heeft in november 2016 plaatsgevonden en zal opnieuw plaatsvinden in april 2017. Het team vindt het belangrijk om regelmatig data te verzamelen over gedragsincidenten om deze gegevens te kunnen gebruiken voor het creëren van een veilige leeromgeving voor alle kinderen.

Voor alle groepen wordt er bij het oplossen van ongewenst gedrag gebruik gemaakt van een oploswaaier, waarbij leerlingen met elkaar of met de leerkracht in gesprek gaan.

Alle leerlingen worden op een positieve wijze benaderd, waarbij **OMDENKEN** heel essentieel is. Goed gedrag wordt beloond. Iedere groep en iedere leerling heeft een dikke duimenkaart. Onze leerlingen worden betrokken bij het bedenken van de beloningen.

In groep 1/2 werden er altijd al binnen het project Welkom gedragslessen gegeven. Deze gedragslessen zijn inmiddels uitgebreid naar de anderen groepen en worden in een jaarplanning weggezet.

Onze ouders worden in deze werkwijze meegenomen d.m.v. een PBS Ouderbrief en in november is er een ouderavond georganiseerd, waarbij de ouders naast de nodige theorie betreffende PBS ook heel veel verteld hebben over hun eigen ervaringen in de thuissituatie. Het mooiste van de avond was uiteraard het compliment dat iedere ouder van zijn/haar kind kreeg. De ochtend na de ouderavond vonden alle leerlingen een gesloten enveloppe op hun tafel met daarin een briefje, waarin de ouder een compliment gaf aan zijn/haar kind.

A11 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signalerings-grens PO	2012	2013	2014	2015	2016
Financiële kengetallen						
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	0,97	1,18	0,91	1,11	1,28
Solvabiliteit 1	< 30%	37%	44%	36%	38%	37%
Solvabiliteit 2	< 30%	53%	58%	52%	58%	58%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	2%	3%	-3%	1%	1%
Weerstandsvermogen	< 5%	-5%	-2%	-6%	-6%	-3%
Kapitalisatiefactor	> 35%	25%	27%	26%	26%	30%
Financieringsfunctie	-	13%	14%	16%	18%	19%
Transactiefunctie	-	11%	11%	11%	10%	12%
Financiële buffer	> 5%	0%	2%	-2%	-1%	-1%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden

Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.

Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva

Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.

Rentabiliteit: resultaat / totale baten

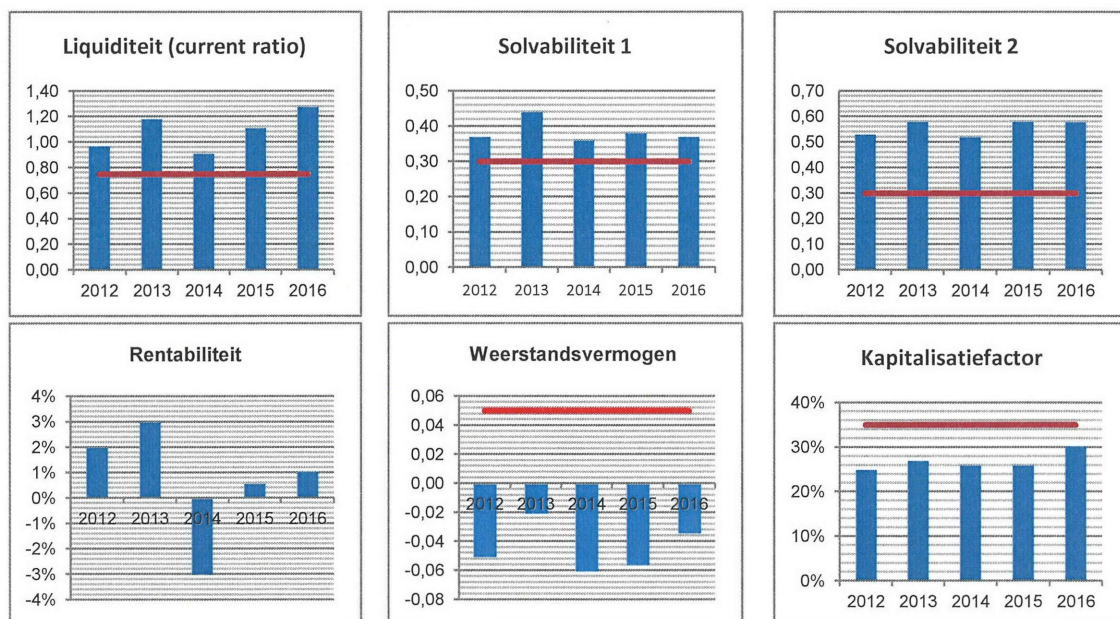
Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.

Weerstandsvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdrage

Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.

Kapitalisatiefactor: (balanstotaal -/- gebouwen en terreinen) / totale baten

Meet het verband tussen het kapitaal dat een bestuur gebruikt voor haar activiteiten en de inkomsten.

Kengetallen en grafieken vervolg

Kengetallen	Signalerings-grens PO	2012	2013	2014	2015	2016
Ratio's						
Personele lasten/Rijksbijdrage	>= 95%	85%	84%	89%	84%	83%
Personele lasten/Totale baten	>= 90%	82%	81%	85%	81%	80%
Eigen vermogen/Totale baten	-	9%	12%	9%	10%	11%
Personele lasten/Totale lasten	-	83%	83%	83%	81%	81%
Personeelslasten per FTE	-	€ 66.139	€ 66.990	€ 66.761	€ 65.005	€ 65.468

Toelichting

Personele lasten/Rijksbijdrage

Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.

Personele lasten/Totale baten

Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.

Eigen vermogen/Totale baten

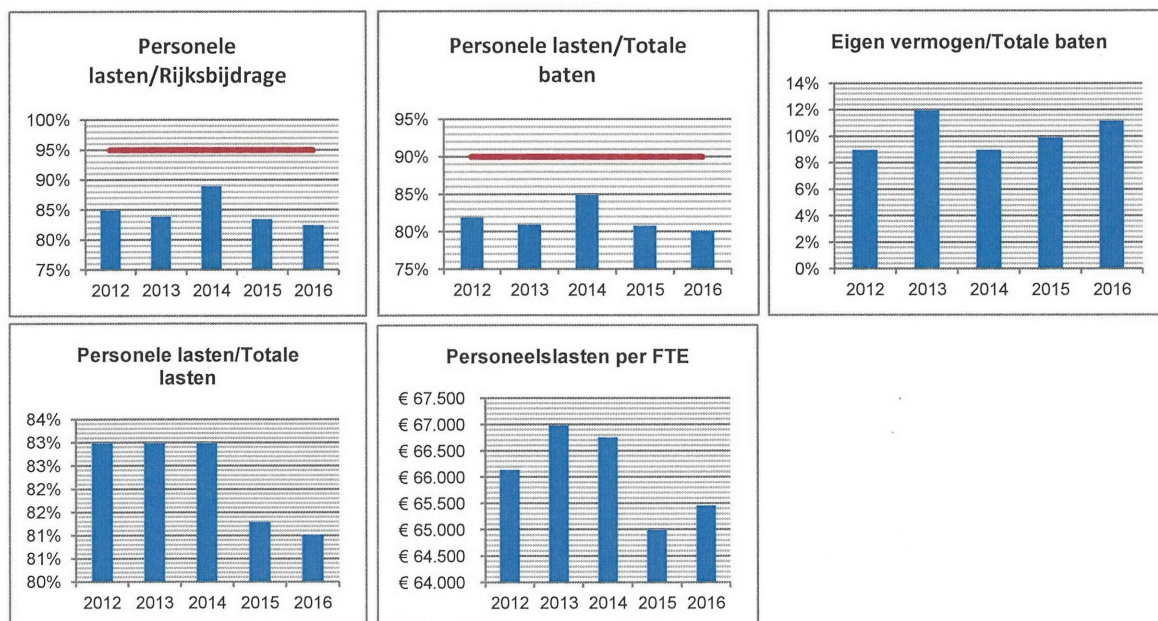
Deze ratio geeft een indicatie van het risicomanagement bij de instelling.

Personele lasten/Totale lasten

Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.

Personeelslasten per FTE

Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

A12 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer : 41476
Naam instelling : Stichting ROOS

Adres : Haarstraat 83
Postadres : Postbus 48
Postcode : 7460 AA
Plaats : Rijssen
Telefoon : 0548-538670
E-mailadres : Info@roos-twente.nl
Website : www.roos-twente.nl

Contactpersoon : de heer H. Wevers
Telefoon : 0548-538670
E-mailadres : h.wevers@roos-twente.nl

BRIN-nummer

06BY : De Schakel
07GF : De Touwladder
08TJ : Reggewinde
08TN : Widerode
09SG : Blokstoeke
10DG : Dijkerhoek
10LY : Weemewereld
11JA : De Holterenk
11UO : Haarschool
18IF : De Salto
18LF : t Heem
18MS : De Peppel

Stichting ROOS

Jaarrekening 2016

B Jaarrekening 2016

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Activiteiten

Stichting ROOS voert het bevoegd gezag over 12 scholen en een klein bestuursbureau, werkzaam in vier gemeenten. De kerntaak van ROOS is het organiseren van leer- en ontwikkelingsprocessen voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, waarbij ze zich maximaal inspinnen ieder kind een passend onderwijsarrangement te bieden.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting ROOS en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2015 zijn waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2016 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Operational leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

De materiële vaste activa waarvan de stichting, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Onderhoudskosten worden rechtstreeks verantwoord in de staat van baten en lasten.

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waarde-verminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De gehanteerde bestemmingsreserves zijn achtereenvolgens:

- De reserve eerste waardering ter dekking van de afschrijvingslasten van de schouw van de aanwezige materiële vaste activa voor invoering van de Lumpsum per 1 augustus 2006. Deze reserve bedraagt op balansdatum € 57.100.

Het bestuur van de instelling heeft deze beperking aangebracht.

Bestemmingsfondsen

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven, waarbij door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is conform uitspraak PO-raad 2010 bepaald op basis van € 700 per FTE per jaareinde.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van de exploitatierekening

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2016 en 2015 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2015 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 98,7%. De beleidsdekkingsgraad in 2016 is 91,7%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2016

1	Activa	31 december 2016	31 december 2015
	Vaste Activa		
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.2	Inventaris en apparatuur	945.790	1.034.630
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	302.040	313.460
	Materiële vaste activa	1.247.830	1.348.090
	Totaal vaste activa	1.247.830	1.348.090
	Vlottende activa		
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	5.140	13.290
1.5.2	Ministerie van OCW	406.110	407.750
1.5.7	Overige vorderingen	42.110	92.840
1.5.8	Overlopende activa	30.830	67.680
	Vorderingen	484.190	581.560
1.7	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.1	Kasmiddelen	760	220
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	873.640	385.330
	Liquide middelen	874.400	385.550
	Totaal vlottende activa	1.358.590	967.110
	Totaal Activa	2.606.420	2.315.200

2 Passiva	31 december 2016	31 december 2015
2.1 <i>Eigen vermogen</i>		
2.1.1 Algemene Reserve	907.900	812.680
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	57.100	63.090
Eigen vermogen	965.000	875.770
2.2 <i>Voorzieningen</i>		
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	69.810	62.820
2.2.3 Overige voorzieningen	472.630	410.960
Voorzieningen	542.440	473.780
2.3 <i>Langlopende schulden</i>		
2.3.5 Overige langlopende schulden	35.840	92.640
Langlopende schulden	35.840	92.640
2.4 <i>Kortlopende schulden</i>		
2.4.2 Vooruitontvangen gelden	345.040	176.150
2.4.3 Crediteuren	82.850	70.680
2.4.7 Belastingen en premies soc.verz.	297.950	308.700
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	69.100	73.090
2.4.9 Overige kortlopende schulden	4.550	8.370
2.4.10 Overlopende passiva	263.650	236.020
Kortlopende schulden	1.063.140	873.010
Totaal Passiva	<u>2.606.420</u>	<u>2.315.200</u>

B3 Exploitatierkening over 2016

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	8.364.180	8.295.690	8.520.930
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	23.720	16.690	17.630
3.5 Overige baten	215.910	278.130	260.390
Totaal Baten	8.603.810	8.590.510	8.798.950
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	6.901.460	6.874.930	7.117.380
4.2 Afschrijvingen	246.320	233.130	241.590
4.3 Huisvestingslasten	721.620	749.900	744.260
4.4 Overige lasten	641.690	613.240	644.210
Totaal Lasten	8.511.090	8.471.200	8.747.440
Saldo baten en lasten	92.720	119.310	51.510
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	2.910	3.500	3.600
5.5 Financiële lasten	6.400	6.840	6.250
Saldo financiële baten en lasten	3.490-	3.340-	2.650-
Totaal resultaat	89.230	115.970	48.860

B4 Kasstroomoverzicht 2016

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten	92.720	51.510
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	246.320	241.590
- Mutaties voorzieningen	68.660	113.850
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen (-/-)	97.370	110.090
- Kortlopende schulden	190.130	144.750-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	695.200	372.290
- Ontvangen interest	2.910	3.600
- Betaalde interest (-/-)	6.400	6.250
	3.490-	2.650-
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	691.710	369.640
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	146.060-	216.550-
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	146.060-	216.550-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	-	56.800
Aflossing langlopende schulden (-/-)	56.800-	55.230-
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	56.800-	1.570
<u>Mutatie liquide middelen</u>	488.850	154.660
Beginstand liquide middelen	385.550	230.890
Mutatie liquide middelen	488.850	154.660
Eindstand liquide middelen	874.400	385.550

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2016

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Afschrijvings- jaren	Aanschaf- prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde 1-1-2016	Mutaties 2016		Aanschaf- prijs 31-12-2016	Afschrijvingen cumulatief 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2016
					Investeringen	Des- investeringen			
1.2.2 <u>Inventaris en apparatuur</u>									
1.2.2.1 Kantormeubilair	30	70.080	26.820	43.260	1.670	-	71.750	28.780	42.970
1.2.2.2 Schoolmeubilair	20	798.330	325.590	472.740	11.340	-	809.670	356.970	452.700
1.2.2.3 Inventaris en apparatuur	10	493.480	258.770	234.710	7.210	-	500.690	304.820	195.870
1.2.2.4 ICT	5	712.160	428.240	283.920	67.580	-	779.740	525.490	254.250
1.2.2 Totaal Inventaris en apparatuur		2.074.050	1.039.420	1.034.630	87.800	-	2.161.850	1.216.060	945.790
1.2.3 <u>Andere vaste bedrijfsmiddelen</u>									
1.2.3.2 Leer- hulpmiddelen	8	745.090	431.630	313.460	58.260	-	803.350	501.310	302.040
1.2.3 Totaal andere vaste bedrijfsmiddelen		745.090	431.630	313.460	58.260	-	803.350	501.310	302.040
Totaal		2.819.140	1.471.050	1.348.090	146.060	-	2.965.200	1.717.370	1.247.830

De afschrijvingen zijn per 31 december 2016 als volgt te splitsen:

Afschrijvingen schouw	5.991
Afschrijvingen nieuw	240.329
Totaal	246.320

1.5 Vorderingen	31 december 2016	31 december 2015
1.5.1 Debiteuren	5.140	13.290
Impulsgebieden	4.710	4.290
Te vorderen personele bekostiging	384.050	387.240
Te vorderen prestatiebox	17.350	16.220
1.5.2 Ministerie van OCW	406.110	407.750
Overige vorderingen	42.110	92.840
1.5.7 Overige vorderingen	42.110	92.840
Overlopende activa	24.410	44.630
Vooruitbetaalde kosten	5.050	19.400
Vooruitbetaalde huisvestingskosten	1.370	3.650
1.5.8 Overlopende activa	30.830	67.680
Totaal vorderingen	484.190	581.560

1.7 Liquide middelen	31 december 2016	31 december 2015
1.7.1 Kasmiddelen	760	220
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	873.640	385.330
Totaal liquide middelen	874.400	385.550

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen	Mutaties 2016			Stand per 31-12-2016
	Stand per 1-1-2016	Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene Reserve	812.680	95.220	-	907.900
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	63.090	5.990-	-	57.100
Totaal eigen vermogen	875.770	89.230	-	965.000

2.2 Voorzieningen	Stand per 1-1-2016	Mutaties 2016			Stand per 31-12-2016
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	
2.2.1 <i>Personeelsvoorzieningen</i>					
Voorziening jubilea	62.820	23.210	16.220		69.810
2.2.3 <i>Overige voorzieningen</i>					
Onderhoudsvoorziening	410.960	200.000	138.330		472.630
Totaal voorzieningen	473.780	223.210	154.550	-	542.440

	Onderverdeling saldo per 31-12-2016		Stand per 31-12-2016
	< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1 <i>Personeelsvoorzieningen</i>			
Voorziening jubilea		6.980	69.810
2.2.3 <i>Overige voorzieningen</i>			
Onderhoudsvoorziening	120.000	352.630	472.630
Totaal		126.980	542.440

2.3 Langlopende schulden	Stand per 1-1-2016	Mutaties 2016		Stand per 31-12-2016
		Verstreckte leningen	Aflossingen	
2.3.5 <i>Overige langlopende schulden</i>				
Overige langlopende schulden	92.640	-	56.800	35.840
Totaal langlopende schulden	92.640	-	56.800	35.840

	Onderverdeling saldo			Stand per 31-12-2016
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	
2.3.5 <i>Overige langlopende schulden</i>				
Overige langlopende schulden	34.260	1.580	-	35.840
Totaal	34.260	1.580	-	35.840

2.4 Kortlopende schulden	31 december 2016	31 december 2015
2.4.2 Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	345.040	176.150
2.4.3 Crediteuren	82.850	70.680
Afdr. / inh. loonheffing	251.050	288.460
Afdr. / inh. Participatiefonds	43.900	30-
Afdr. / inh. Vervangingsfonds	3.000	20.270
2.4.7 Belastingen en premies soc.verz.	297.950	308.700
Afdr. / inh. ABP	57.530	60.130
Afdr. / inh. FPU	9.690	10.850
Afdr. / inh. IP/BW	1.880	2.060
Afdr. / inh. pr Partnerpluspensioen	-	50
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	69.100	73.090
Netto salarissen	3.860	6.470
Inhouding voorschot	-	400
Netto korting ks 1686	690	1.500
2.4.9 Overige kortlopende schulden	4.550	8.370
Overlopende passiva	19.810	19.440
Te betalen vakantie-uitkering	221.850	216.580
Overige subsidies OCW/niet geormerkt	21.990	-
2.4.10 Overlopende passiva	263.650	236.020
Totaal kortlopende schulden	1.063.140	873.010

Model G

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving toewijzing	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing €	Ontvangen t/m 2016 €	De prestatie ultimo 2016 conform subsidiebeschikking	
					Geheel afgerond	Niet geheel afgerond
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	DL/B/110284	22-7-2014	8.111	8.111		x
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	DL/B/110284	21-9-2015	36.719	36.719		x
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	DL/B/110284	20-9-2016	37.704	37.704		x
			82.534			
			82.534			

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans bijkomende rechten (actief)

Financiële verplichting

Met ingang van 2011 is met Canon een nieuwe meerjarige huurovereenkomst (6jr.) voor het gebruik van multifunctionals (copiers) afgesloten. Het betreft een overeenkomst ten behoeve van het bestuurskantoor en de scholen met een jaarlijkse betaling van € 69.744 incl. BTW.

In 2015 is er een derde financial leasecontract afgesloten met de Lage Landen. De ingangsdatum van dit leasecontract is 5 februari 2015, de looptijd is 36 maanden en de gemiddelde rente is 6,25%. De hieruit voortvloeiende verplichtingen worden maandelijks betaald. Het aflossingsbedrag per maand is € 1.578 en het rentebedrag per maand is € 152.

In 2014 zijn er reeds twee financial leasecontracten afgesloten met de Lage Landen. De ingangsdatum van het eerste leasecontract is 6 januari 2014, de looptijd is 36 maanden en de gemiddelde rente is 6,9%. De hieruit voortvloeiende verplichtingen worden maandelijks betaald. Het aflossingsbedrag per maand is € 1.453 en het rentebedrag per maand is € 153.

De ingangsdatum van het tweede leasecontract is 14 oktober 2014, de looptijd is 36 maanden en de gemiddelde rente is 6,9%. De hieruit voortvloeiende verplichtingen worden maandelijks betaald. Het aflossingsbedrag per maand is € 1.703 en het rentebedrag per maand is € 181.

Bij alle drie de leasecontracten is zekerheid voor de lening afgegeven middels onderpand op het onderliggende object.

Huurverplichtingen

Stichting ROOS heeft per 1 januari 2014 een 5 jarige huurovereenkomst afgesloten voor kantoorruimte in het pand aan de Haarstraat 83 in Rijssen. In het eerste jaar bedraagt de huurprijs op jaarbasis € 27.918 en vervolgens in de jaren daarna € 17.860.

Duurzame inzetbaarheid

In de CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is er vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er in totaal 1,4 fte gebruik gaat maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2016

3 Baten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
3.1 Rijksbijdragen OCW			
3.1.1 Rijksbijdragen OCW	7.876.510	7.862.790	7.786.150
3.1.2 Overige subsidies OCW	163.160	127.450	433.280
3.1.4 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWW	324.510	305.450	301.500
Rijksbijdragen OCW	8.364.180	8.295.690	8.520.930
<i>Uitsplitsing</i>			
<u>3.1.1 Rijksbijdragen OCW</u>			
Rijksbijdragen personeel OCW	6.405.800	6.398.270	6.509.770
Rijksbijdragen materieel OCW	1.470.710	1.464.520	1.276.380
	7.876.510	7.862.790	7.786.150
3.2 Overige overheidsbijdragen en subsidies	-	Begroting 2016	Realisatie 2015
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen	23.720	16.690	17.630
Overige overheidsbijdragen en subsidies	-	16.690	17.630
3.5 Overige baten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
3.5.1 Verhuur	8.440	7.150	7.240
3.5.2 Detachering personeel	47.830	106.280	72.890
3.5.6 Overige	159.640	164.700	180.260
Overige baten	215.910	278.130	260.390

4 Lasten

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen en salarissen	6.668.340	6.538.750	6.977.450
4.1.2 Overige personele lasten	411.900	336.180	477.700
4.1.3 Af: uitkeringen	178.780-	-	337.770-
Personeelslasten	6.901.460	6.874.930	7.117.380

Uitsplitsing

4.1.1 Lonen en salarissen			
Brutolonen en salarissen	5.168.940	4.702.340	5.115.400
Sociale lasten	895.700	1.236.960	1.222.860
Pensioenpremies	603.700	599.450	639.190
	6.668.340	6.538.750	6.977.450
4.1.2 Overige personele lasten			
Reiskosten (woon- werkverkeer)	36.690	32.340	35.770
Dienstreizen	10.260	-	9.000
Personeel niet in loondienst	165.330	178.940	311.210
Vrijwilligersvergoeding	10.190	8.650	5.970
Dotatie personele voorzieningen	23.210	-	12.040
Scholing	82.820	78.250	62.660
Personeels- en arbeidsmarktbeleid	33.650	18.000	29.060
Arbo-dienstverlening	10.780	20.000	11.990
Overige	38.970	-	-
	411.900	336.180	477.700

Gemiddeld aantal FTE's

	2016	2015
- Directie	10,10	9,40
- Onderwijzend Personeel	87,45	91,86
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	7,87	8,23
	105,42	109,49

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
4.2 Afschrijvingen			
4.2.3 Inventaris en apparatuur	176.550	167.320	173.530
4.2.5 Leermiddelen	69.770	65.810	68.060
Afschrijvingen	246.320	233.130	241.590

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
4.3.1 Huur	21.320	23.500	18.480
4.3.3 Onderhoud	48.970	44.830	51.460
4.3.4 Energie en water	165.650	180.500	166.870
4.3.5 Schoonmaakkosten	232.010	227.620	237.040
4.3.6 Heffingen	15.310	18.750	18.640
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	200.000	220.000	220.000
4.3.8 Overige huisvestingslasten	38.360	34.700	31.770
Huisvestingslasten	721.620	749.900	744.260

4.4 Overige lasten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
4.4.1 Administratie en beheerslasten	201.810	215.860	210.940
4.4.2 Inventaris en apparatuur	127.940	116.960	143.490
4.4.4 Overige	311.940	280.420	289.780
Overige lasten	641.690	613.240	644.210

Uitsplitsing

<u>4.4.1 Administratie en beheerslasten</u>			
Administratie- en accountantskosten*	157.790	168.390	163.030
Kantoorbenodigdheden	2.860	4.450	3.870
Reis- en verblijfkosten	-	-	150
Telefoonkosten	17.460	18.510	19.480
Portokosten	2.610	3.350	3.220
Kabeltelevisie	1.130	1.760	3.360
Overige beheerslasten	19.960	19.400	17.830
	201.810	215.860	210.940

<u>4.4.2 Inventaris en apparatuur</u>			
Inventaris en apparatuur	8.900	9.940	4.570
ICT-verbruikskosten	119.040	107.020	138.920
	127.940	116.960	143.490

<u>4.4.4 Overige</u>			
Wervingskosten	11.110	5.720	7.370
Representatiekosten	6.960	6.400	7.570
Schoolse activiteiten	19.780	19.530	11.800
Buitenschoolse activiteiten	-	-	340
Kosten TSO/BSO	-	-	180
Bijdragen aan/vanuit SWV	-	-	1.100
Verzekeringen	4.440	4.980	4.370
Abonnementen	31.640	24.350	25.280
Medezeggenschapsraad	2.260	2.200	930
GMR	410	7.000	2.200
Ouderraad	-	-	120
Verbruiksmateriaal onderwijs	127.950	117.000	130.330
Kopieerkosten	107.390	93.240	98.190
	311.940	280.420	289.780

* *Specificatie honorarium accountant*

- onderzoek jaarrekening	5.445	5.810	5.390
Accountantskosten	5.445	5.810	5.390

5.1 Financiële baten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Rentebaten	2.910	3.500	3.600
Financiële baten	2.910	3.500	3.600

5.5 Financiële lasten	Realisatie 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Rente- en bankkosten	6.400	6.840	6.250
Financiële lasten	6.400	6.840	6.250

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2016 bedraagt € 89.230 positief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en te onttrekken danwel toe te voegen aan de volgende reserves:

	Stand 1-1-2016	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2016
Algemene Reserve	812.680	95.220	-	907.900
Bestemmingsreserve (publiek)	63.090	5.990-	-	57.100
	875.770	89.230	-	965.000

	Stand 1-1-2016	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2016
<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>				
Reserve Eerste Waardering	63.090	5.990-	-	57.100
Totaal bestemmingsreserves	63.090	5.990-	-	57.100

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

B10 Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel
Stichting Vrienden van de Schakel	Stichting	Vroomshoop
Geledingen Raad Ouders Touw ladder	Stichting	Wierden
Stichting Peppel Tormentil Lochtersnest (PTL)	Stichting	Nijverdal
Ouderraad obs Widerode	Stichting	Wierden
Stichting Vrienden van de Blokstoete	Stichting	Westerhaar-Vriezenveensewijk
Stichting Vrienden van obs Dijkerhoek	Stichting	Holten
Oudercommissie Weemewereld	Stichting	Vriezenveen
Stichting Vrienden van Openbare Daltonschool De Holterenk	Stichting	Holten
Stichting Vrienden van de Haarschool	Stichting	Holten
Stichting Vrienden van de obs Overes	Stichting	Rijssen
Stichting Plein 15	Stichting	Hellendoorn

B11 Wet normering bezoldiging toptfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Leidinggevend toptfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van functievulling of gewezen toptfunctionaris.

Dienstrekkingsbetrekking																
Bezoldiging																
(Fictieve) dienstbetr.	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Gewezen toptfunctionaris	Funcctie(s)	Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang (FTE)	Beloning	Belastbare onkostenverg.	Beloning betaalb. op termijn	Onversch. betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Individueel maximum	Motivering overschrijding bezoldigings-norm
Ja	de heer	H.J.	Wevers		Nee	Bestuurder	1-1-2016	31-12-2016	1,000	€ 77.096	€	- € 10.000	€	- € 87.096	€ 128.000	nvt
Leidinggevend of gewezen toptfunctionaris 2015																
(Fictieve) dienstbetr.	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Gewezen toptfunctionaris	Funcctie(s)	Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang (FTE)	Beloning	Belastbare onkostenverg.	Beloning betaalb. op termijn	Uitkeringen wegens beëindigen van het dienstverband	Totale bezoldiging	Individueel maximum	Motivering overschrijding bezoldigings-norm
Ja	de heer	H.J.	Wevers		Nee	Bestuurder	1-1-2015	31-12-2015	1,000	€ 74.564	€	- € 10.328	nvt	€ 84.892	€ 128.000	nvt

Toezichthoudend toptfunctionaris

Dienstrekkingsbetrekking														
Bezoldiging														
(Fictieve) dienstbetr.	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Funcctie-categorie	Aanvang functie	Einde functie	Beloning	Belastbare onkostenvergoeding	Beloning betaalb. op termijn	Onversch. betaald bedrag	Totaal bezoldiging	Individueel maximum	Motivering overschrijding bezoldigings-norm
Toezichthoudend toptfunctionaris 2016														
Nee	de heer	L.G.M.	van	Minderhout	Voorzitter	1-1-2016	31-12-2016	€	- €	- €	- €	- €	- € 19.200	nvt
Nee	de heer	P.R.	Zwart	Zwart	Vicevoorzitter	1-1-2016	1-3-2016	€	- €	- €	- €	- €	- € 2.130	nvt
Nee	mevrouw	G.W.	Dekker-Goorman	Lid	Lid	1-1-2016	31-12-2016	€	- €	- €	- €	- €	- € 12.800	nvt
Nee	mevrouw	M.J.C.	ter	Stevellink	Lid	1-1-2016	31-12-2016	€	- €	- €	- €	- €	- € 12.800	nvt
Nee	mevrouw	I.E.	ter	Beek-Fuchs	Lid	1-1-2016	31-12-2016	€	- €	- €	- €	- €	- € 12.800	nvt

Toezichthoudend toptfunctionaris 2015

(Fictieve) dienstbetr.	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Funcctie-categorie	Aanvang functie	Einde functie	Beloning	Belastbare onkostenverg.	Beloning betaalb. op termijn	Uitkeringen wegens beëindigen van
Nee	de heer	L.G.M.	van	Minderhout	Voorzitter	1-1-2015	31-12-2015	€	- €	- €	- €
Nee	de heer	P.R.	Zwart	Zwart	Vicevoorzitter	1-1-2015	31-12-2015	€	- €	- €	- €
Nee	mevrouw	G.W.	Dekker-Goorman	Lid	Lid	1-1-2015	31-12-2015	€	- €	- €	- €
Nee	mevrouw	M.J.C.	ter	Stevellink	Lid	1-6-2015	31-12-2015	€	- €	- €	- €
Nee	mevrouw	I.E.	ter	Beek-Fuchs	Lid	1-1-2015	31-12-2015	€	- €	- €	- €
Nee	de heer	P.H.K.	Ruding	Ruding	Lid	1-1-2015	1-6-2015	€	- €	- €	- €

Toelichting bij het samenstellen van de WNT-verantwoording:

In het kader van de WNT wordt vermeld dat Stichting ROOS in 2016 geen functionarissen in dienst heeft gehad waarvan het belastbaar jaarloon uitsteeg boven de vastgestelde voor de instelling van toepassing zijnde normbedragen.

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Aan de Raad van Toezicht van Stichting ROOS

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting ROOS te Rijssen-Holt en gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ROOS op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de exploitatierekening over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting ROOS, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 10 mei 2017

Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs N.V.

G.J.H. Oude Voshaar RA

